

Az első öt év

Brenda Dixey

Mivel az agy a különböző fajta információkat más és más korban tudja a leginkább feldolgozni, nagyon fontos, hogy a gyülekezet a gyermekek korai fejlődésének minden területén helytálljon

– Ne aggódj, Anyu! Annyi fagyit eszem majd, amennyit csak akarok, amikor Jézus meggyógyít.

Péntek! Megtanultam félni ettől a naptól. Pénteken fagyaltos nap volt az óvodában, ahol Michele a félnapokat töltötte. Mivel nem ehetett fagyaltot, péntekenként egy termoszba jégnyalókát csomagoltam neki, és arcomon erőltetett művi-gyorral magyaráztam, mennyire különleges kislány ő, hogy míg a többieknek holmi fagyalittal kell beérniük, ő jégnyalókát ehet... Sajnos az érzéseim teljesen másról beszéltek, mint a szám.

Szavai éles nyílvezzőként hatoltak szívembe. A hitem már majdnem teljesen elsorvadt. Az elmúlt két év során Michele többször is kórházi kivizsgálásra szorult különböző, allergiával kapcsolatos problémák miatt; a fő gondot a tejtermékek jelentették. Nem csak, hogy a reményt majdnem feladtam, hanem szavai felfrissítették bűntudatomat is, ami hitelenségemből fakadt. Hogy tud egy hároméves kisleány ilyen rendíthetetlenül hinni? A választ, úgy tűnik, abban a hatásban találhatjuk meg, ami öt éves kora előtt érte őt.

AZ ELSŐ ÖT ÉV ÉS AZ AGY

A tudósok még nem túl régen is azt feltételezték, hogy az agy szerkezete már születés előtt genetikailag kódolva van. A legújabb kutatások azonban alátámasztják azt az elméletet, miszerint az első öt életévben szerzett – akár jó, akár rossz – tapasztalatok igenis befolyásolják az agy fizikai felépítését, drámai hatást gyakorolva ezáltal az egyén gondolkodására, reakcióira és viselkedésére egész hátralevő életében.

Nézzünk meg néhány tényt a viselkedésünket irányító eme kis szervünkkel kapcsolatban. Az agy tapintás hasonló egy érett avokádóéhoz, külseje pedig hasonlóan ráncos, mint egy dió. Az emberi agy súlya körülbelül másfél kilogramm (az ember testsúlyának mintegy 2 száza-

léka), mégis a test energiaellátásának 20 százalékát használja fel. Elegendő töltést generál egy 25-wattos izzó működtetéséhez. Az agyon belül az információ 400 km/h sebességgel halad. Több milliárd bit információ áramlik át rajta az egyén életének minden másodpercében. Minél többet ismerünk meg az agyról és az agy fejlődéséről, annál inkább elismerjük, hogy „csodálatosak alkotásaid” (Zsoltárok 139:14).

Az agy területei születéskor még önálló egységek, amelyek az alapvető fizikai életfunkciókhoz vannak rendelve - például az evéshez, alváshoz, légzéshez, testhőmérséklet-szabályozáshoz. A csecsemő fejlődése közben, a környezetével való pozitív interakciókban kapott ingereken keresztül az agysejtek új kapcsolatokat létesítenek más sejtekkel, egyre több feladatot látnak el.

Az agy gyors növekedése miatt a csecsemők rövid idő alatt hihetetlen mennyiségű ismeretet képesek befogadni. Sőt, az ember életében születése és öt éves kora között megy végbe a legalaposabb tanulás. Erre gyakran a „lehetőség időszakaként” utalnak: ebben az időszakban lehet a legnagyobb hatást elérni a gyermek életében. Ennek ellenére gyakran pont ez az az időszak, amikor a legkevesebb figyelmet fordítjuk a gyermekek fejlődésére.

A gyermekek a környezetükkel történő kölcsönhatásokból tanulnak. A mások felé való megnyílásuk és a velük átélt kölcsönhatások alapvetően befolyásolják fejlődésüket. A kisgyermekek számára a tanulás a mindennapi élet körül forog. Az olyan egyszerű tevékenységek is, mint például a beszéd, éneklés, zenélés, képnézegetés, felolvasás, a fejlődésüket szolgálja.

A GYÜLEKEZET SZEREPE

Amikor a gyermekeket érő korai hatások fejlődésükre gyakorolt következményeiről a modern tudományos ismereteket tárgyaljuk, a Példabeszédek 22:6 út-

mutatása még aktuálisabbá válik. Ez az új kutatás alátámasztja, amit az Egyház mindig is hitt: a pozitív családi kölcsönhatások, a feltétel nélküli szeretet, istenes felnőtt példamutatás és a helyes értékrend a társadalom stabil, aktív tagjává teszi az egyént. Például a hitet és a keresztyén alapelvekbe vetett bizalmat erősítő környezetben nevelkedő gyermek megtanul másképp gondolkodni és cselekedni ahhoz a gyermekhez képest, aki a totális önmagára hagyatkozást propagáló környezetben él. A gyermekek a felnőttek viselkedését, reakcióit utánozzák, akár követendő példát mutatnak, akár nem.

Mivel az agy a különböző fajta információkat más és más korban tudja a leginkább feldolgozni, nagyon fontos, hogy a gyülekezet a gyermekek korai fejlődésének minden területén helytálljon. Sok gyülekezetben ennek biztosítására kerettervet készítenek; az igazán nagy feladata viszont az erre a kerettervre való építkezés. Gyakran a vezető pásztor a kulcsembert a gyülekezet gyermekekhez való hozzáállásának alakításában. A pásztor hirdesse és mutassa be a gyermekhit táplálásának jelentőségét. Nem szükséges ehhez költséges új képzési program – a gyermekek elismerése és támogatása a kulcs.

A vezető pásztor azzal tudja a családorientált gondolkodásmódot erősíteni, ha a gyülekezeti felnőtt összefüggéseken beiktat például egy-egy történetet, bábpresentationt, szemléltető tárgyat vagy rövid felolvasást. A felnőttek is élvezik az ilyen színpontokat, illusztrációk pedig nagy segítséget nyújtanak a keresztyén attitűdök és alapelvek kiépítésében.

A gyülekezet szerepének már a gyermek fogantatása előtt helye van. A fiatal házaspároknak szüksége van a hatékony szülői módszerek megismerésére. Ez segítségükre lesz annak a megértésében, hogy milyen fontos a családot Isten szerinti alapelvekre felépíteni. Jó, ha az

ifjú házásoknak tartott felkészítő alkalmak a gyermekek fejlődésével kapcsolatos témákat is tartalmaznak. Bízassuk a fiatal párokat, hogy vegyenek részt a gyermekprogramokban, különösen az ötéves kor alatti gyermekek részére tartott foglalkozásokon.

Mind, pásztorok, mind leendő szülők és gyermekekkel foglalkozó lelkipunkások hasznát veszik az olyan szemináriumoknak, ahol a gyermekek – különösen az ötévesnél fiatalabbak – szellemi megtapasztalásaival való tudatos foglalkozás jelentőségét hangsúlyozzák. Az egyéb ismeretterjesztő lehetőségek között szerepelnek a gyermekek pozitív élményeit biztosító módszereket közlő hírlevelek, a könyveket, videokazettákat, folyóiratokat kölcsönző szakkönyvtárak.

A pásztor bátorításul szolgálhat a szülőknek, hogy Isten szerinti alapelveket és életmódot mutassanak be gyermekeiknek. A gyülekezetbe járó szü-

lőket biztatni kell a családosi szolgálatban való részvételre, például önkéntesként a rászorulókat megsegítésében, gyülekezeti takarítási napon, élelmiszerosztásban, idősek látogatásában. Az ilyen családi tevékenységek maradandó élményeket szereznek a gyermekeknek. A kellemes családi kikapcsolódás azért is fontos a gyermekek számára, hogy kapcsolatokat tudjanak kezdeményezni és kiépíteni.

A gyülekezet még a tanításon, a fizikai környezet tudatos kialakításán és a játék biztosításán keresztül szavatolhatja, hogy a gyermekek fejlődésük éveiben kibontakozzanak. A játék minden gyermek életében nagyon fontos. A gyermekek szervezési, nyelvi és kommunikáci-

Az első öt életévben szerzett – akár jó, akár rossz – tapasztalatok igenis befolyásolják az agy fizikai felépítését, drámai hatást gyakorolva ezáltal az egyén gondolkodására, reakcióira és viselkedésére egész hátralevő életében

Az ember
életében
születése
és ötéves
kora
között
megy
végbe
a legalaposabb
tanulás

A gyermekek
a környezetükkel
történi
kölcshatásból
tanulnak.
A mások
felé való
megnyílásuk
és a velük
átélt
kölcshatások
alapvetően
befolyásolják
fejlődésüket

ós készségeket sajátíthatnak el, ha a já-
téket élményalapú tanulási stratégiaként
működtetjük.

A tanmenetnek a gyermekek alapvető
szükségleteit kell szem előtt tartaniuk,
egyéni és kulturális különbségeik egy-
idejű figyelembe vételével. A gyermek-
kori fejlődés holisztikus – az egyik terü-
let fejlődése hat többi terület fejlődésé-
re. Ezért a szellemi, szociális, testi, ér-
zelmi és értelmi fejlődés mindig össze-
függ egymással. A megfelelő növekedés-
hez, fejlődéshez a gyermekeknek külön-
féle helyzetben különféle élményekre
van szükségük.

Az ismeretet nem passzívan fogadják
be, hanem tanulásukban aktívan vesznek
részt. Nagyon fontos, hogy a tanmenet
úgy mutassa be a bibliai alapelveket, hogy
a gyermekek mindig motiváltak maradjanak
és buzgón tanuljanak. A gyermekeket
aktívan be kell vonni a tanulásba. Ha csak
azt várjuk el, hogy üljenek és hallgassanak,
a tanulásból elszáll az öröm.

A felnőttekhez hasonlóan a gyerme-
kek is kellemes, kényelmes körülménye-
ket várnak el. Korukhoz megfelelő kör-
nyezetre van szükségük. A gyermekter-
mekben legyen olyan megfelelő méretű
bútorzat, amelyet többféle módon, a
változó szükségekhez igazodva fel lehet
használni. Noha ritkán kell a gyerme-
keknek mindvégig az asztalnál ülniük,
saját dolgaikat mégis csak tenniük kell
valahová. A teremnek megnyerőnek,
tisztának és veszélyes játékoktól men-
tesnek kell lenniük. Számos fegyelme-
zési gond megelőzhető megfelelő fel-
szereléssel és hellyel. A gyermekekkel
való foglalkozás területének felszerelt-
sége legalább olyan fontos, mint a fő
imateremé.

Huszonhárom év telt el Michele jég-
nyalókás napjai óta. Hittel teljes szavai bi-
zonyítják Isten gyermekek iránti szeretetét.
Ma Michele valóban annyi fagyaltot ehet,
amennyit csak akar. Allergiamentesen ép-
pen első maratonfutására készül. Keresz-

tyén élete gyermekkori élményeit tükrözi,
amikor a gyülekezetben és a családban két
lábón járó példaképek között nőtt fel.

A gyermekek első öt életévében je-
lentkező szükségletek betöltésének ju-
talma a felnőttkorban hatékonyan szol-
gáló keresztyének sokasága. A koragyerm-
mekkorban szerzett tapasztalatok ké-
sőbb egész életen át meghatározzák a
tanulás, fejlődés és másokkal való érint-
kezés módját. A gyermekek érdeklődési
köre nem spontán fejlődik ki. Ha egy
adott irányba szeretnénk terelni a gyer-
mekek figyelmét, élményeket kell bizto-
sítanunk számukra azon a területen.
Más szóval, akkor kezdenek érdeklődni
a gyermekek Isten dolgai iránt, ha be-
mutatjuk nekik azokat. Ezért olyan alap-
vetően fontos, hogy a gyülekezetben és
Isten szolgálatában pozitív élményeket
teremtünk számukra.

Miközben [országunkban] 13 millió
gyermek – köztük 6 millió csecsemő és
totyogó – tölti a napot részben vagy
egészben a szüleitől távol, a gyülekezet-
nek még nagyobb felelőssége van a minő-
ségi gyermekprogramok szervezésében.
A gyermekek és szüleik szükségleteinek
betöltése nem választható opció, hanem
olyan kötelesség, amelynek már szülés
előtt be kell indulnia.

A fiatal elme olyan, mint a zselatin:
rakjunk bele sok minden jót, mielőtt
„megdermed”. A gyülekezetnek ki kell
használnia minden lehetőséget a pozitív
élményszerzésre a gyermekek formálódá-
sának időszakában, különös tekintettel az
első öt évre. A gyülekezet egyik fontos
feladata az olyan környezet kialakítása,
ahol a gyermekek megérzik: itt várják és
elfogadják őket, szükség van rájuk. Ez a
gyermekek „szolgálatba nevelésének” bib-
liai módja.

Brenda Dixey (PhD)

a Kisgyermekkor és Olvasásoktatás Tanszék
tanszékvezető adjunktusa
(Valdosta Egyetem, Valdosta, Georgia, USA)

Folytonosság: A vasárnapi iskola célja

Péter apostol dinamikus érettségről tett tanúbizonyságot a templom Ékes-kapujában (Csel 3:1–10). Megpillantott egy sánta koldust, és örömteli bizonyossággal így kiáltott fel: „Amim van, azt adom!” (6. vers.)

Péternek volt valami, amit meg tudott osztani; ő ugyanis a Mester lábainál tanult. Tanult, elbukott, kudarcot vallott és megint tanult. Eközben felfedezte, hogy mi van a birtokában: tudás és hatalom, amit Krisztus által működésbe is léptetett.

Tudatában volt annak, hogy mi van. Szinte érzem a jóleső borzongást, amit érezhetett, mikor felmérte és kiértékelte a helyzetet. A sánta ember úgy gondolta, hogy pénzre volna szüksége. Péter átlátta az igazi szükségét, és – akárcsak egy tanító, aki lelkesen tanítja olvasni a kisiskolásokat – így szólt: „Nézd! Nézd, átadom neked, amim van!”

Dinamikus érettségről akkor beszélhetünk, amikor valakinek van a birtokában valami, tisztában van annak értékével, valamint rendelkezik a megfelelő hozzáértéssel és lelkesedéssel, hogy azt átadhassa másoknak. Ennek a gondolatnak a csírája akkor lett elültetve az agyamban, amikor vasárnapi iskolás kisgyermekként az alábbi aranymondást tanultam: „Nagyobb boldogság adni, mint kapni” (Csel 20:35).

„Az tesz boldoggá, ha adsz” – magyarázta a tanító. „Lehet, hogy ez furcsán hangzik, de aki ad, nagyobb örömben részesül, mint aki kap.”

Számomra egyáltalán nem tűnt furcsának. Egyike voltam azoknak a ki-

emelt gondoskodásban részesített szegényeknek, akik a karitatív szeretet-megnyilvánulások sokféle formáját élvezhették, mint amilyen pl. a hálaadásnapi kosár is volt. Egy jólöltözött, mosolygós emberekkel teli, hatalmas, csillogó autó állt meg a gyapotmező szélén álló, rongyos sátrunk előtt. Ott álltam előttük mezítláb, rongyosan, és azt motyogtam: „Köszönöm, asszonyom.” Nekem nem kellett nagy képzelőerő ahhoz, hogy elhiggyem: ők boldogabbak voltak, mint én. Nem jó érzés valóban, amikor van valamid, és azt megosztod másokkal?

A MAGATARTÁS-KUTATÓK FELFEDEZIK AZOKAT AZ ALAPELVEKET, AMELYEKET VASÁRNAPI ISKOLÁSKÉNT TANULTAM

Évekkel később, főiskolás diákként ugyanezzel a gondolattal álltam elő. Amit dinamikus érettségnek nevezek, azt mások tudományos szakkifejezéssel élve a pszichológiai fejlődés Erikson-modelljeként ismerik. Mint a viselkedéstani tudományágak professzora és kutatója, ma is nagyon érdekesnek találom, hogy komplex kutatásokról készült jelentések milyen gyakran állnak elő olyan felfedezésekkel és megállapításokkal, amelyeket én már réges-rég, még a vasárnapi iskolában tanultam. Annyi mindenesetre bizonyos, hogy ha valaki őszintén keresi az igazságot, esetenként legalább töredékeit megtalálja.

Erik Erikson, neves szociál-pszichológus megpróbálta tárgyilagosan leírni a személyiség fejlődését a tapasztalat és a viselkedés lépcsőfokaival. Megállapította, hogy az ember nem elszigetelt biológiai létezőként növekszik. Születésétől fogva más emberi lényekkel kerül kapcsolatba. Ez a másokkal való kapcsolat határozza meg, hogyan és miként gondolkodik, érez és cselekszik. Példának okáért, egy csecsemő, aki olyan családba születik bele, ahol a szeretet és a gondoskodás kifejezésre jut, ő maga is megtanul bízni az emberekben. A bizalomra épül minden kapcsolatrendszer, úgy Istennel, mint emberekkel. Másrésről, Ha ugyanez a gyermek olyan családba születne, ahol ezek az értékek nem maguktól értetődőek, elhanyagoltság-érzete és szorongásai lennének. Egész élete során más hozzáállást tanúsítana mindenhez, mint az a gyermek, aki bizalmat tanult.

Erikson kifejtette, hogy egy ember életútjában meghatározott szakaszokat különböztethetünk meg, amelyek során különféle kihí-

vásokkal találkozik, és megbirkózik azokkal a feladatokkal, amelyeket ő a gyermekkor és a felnőttkor növekedési feladatainak nevezett. Az első ilyen feladat, amint már láttuk, a bizalom megtanulása, mert a pozitív emberi kapcsolatok így válnak lehetségessé. A másodikat autonómiának nevezte. Ez annyit tesz, hogy a gyermek kinő a teljes függés időszakából, és elkezd kibontakozni önálló személyisége. Erikson ezután még olyan feladatokat sorol fel, mint kezdeményezőkézség, kitartás, az identitás kialakulása, valamint az intim elkötelezettségre való képesség, ami a jó házasság elengedhetetlen része.

ÉRETT SZEMÉLYISÉGEK TOVÁBBADJÁK AZ ÉLETET

Az a személy, aki sikeresen túljut ezeken a feladatokon, eléri a növekedésnek azt a szintjét, amelyet Erikson generativitásnak nevez. Amikor a felnőttkorról beszélünk, rendszerint az érettség fogalmát emlegetjük. Ennek a szónak azonban van olyan tartalma, ami a befejezettségre utal. A generativitás fogalma azonban aktív, cselekvő jelentéstartalmat hordoz. Generálni valamit azt jelenti, hogy útjára bocsátani, elindítani valamit. Amikor ennek főnévi alakját, a generációt használjuk, akkor a folyamatosságról beszélünk, átadni valamit a jövőnek. Ez a folytonosság, perpetuitás. A generativitásra úgy gondolok, mint energiára, a perpetuitásra pedig mint a folyamatosságra. Ez az, amire nagy szükségünk van a gyülekezetben.

Úgy tűnik, hogy a mi társadalmunk értelmezése szerint a növekedés egyet jelent a függetlenné válással, amikor olyan pozícióba kerül az egyén, hogy végre önállóan cselekedhet. Erikson közelebb került az érettség ideális modelljéhez, amikor generativitásnak nevezte az, és úgy jellemezte, mint az elkötelezettségre való képesség szintjét. Ezen a lépcsőfokon az egyén már önállóan gondolkodik és cselekszik, de kész arra, hogy vállalja az egyre komplexebbé váló társadalmi felelőségeket. Jelenti egyúttal a gondoskodás készségét és azt az elszántságot, hogy valami hasznosat tegyen. Ez egy egészen más értelmezés, mint amely csak az egyén önálló cselekvő-képességét hangsúlyozza.

Erikson az élet folyamatáról beszél, és nem csupán különféle szintek eléréséről. Véleménye szerint az érettség népszerű koncepciója egy siker-orientált ideológián nyugszik, amely veszélyesen behatol a magán- és társadalmi életünkbe, és harcra készít bennünket az ú.n. „folyamatosan hasznos egzisztenciáért”. A legtöbb felnőtt, aki az életét megelégedettnek és boldognak tartja, mindig a kötelezettségeket és elfoglaltságokat emlegeti. Általában közel érzik magukhoz a gyermekeket és a tizenéveseket. Elfogadják a felelőségeket. Önkéntes munkát is vállalnak különféle szervezetekben. Érdeklődést mutatnak a társadalmi kérdések iránt. Készek arra, hogy saját vágyaikat alárendeljék a köz érdekének. Nagy figyelmet szentelnek mások problémái

iránt, és a legtöbben a jövő kérdései iránt is, mint pl. mások tanítása, átadni a jövő nemzedéknek a megszerzett tudást és bölcsességet, mindazt, amit a szeretetről és a szépségről tudnak. A fiatalságban nem fenyegetést látnak, mint akik majd elfoglalják a helyüket, sokkal inkább esélyt arra, hogy bennük folytatódjon majd az életük.

A HASZNOS ÉLET ÖSSZEKAPCSOLJA A JELENT A MÚLTAL ÉS A JÖVŐVEL

Nekünk, mai pünkösdi vezetőknek ebben a posztmodern kultúrában szükségünk van a „folyamatosan hasznos egzisztencia” fogalmának megértésére; ez része a mi szellemi örökségünknek, amellyel felemeljük az igazságot a mai időkben is, átadva azt a jövő nemzedéknek. A keresztyén érettség nem lehet csupán egy individualista cél. A felelőség folyamatos vállalását jelenti mások növekedéséért, jólétéért és vezetéséért. Ha e tekintetben is Krisztus a mi példaképünk, akkor ez a generativitás gondolatához láncol bennünket. Láthatjuk, hogy a növekedés nem csupán függetlenedés. Az eredményesség nem csupán személyes sikeresség. Nem az irányítás megszerzését jelenti, mint inkább egy személyes döntéshozatalt a függésre, a felelőségre és az aktív részvételre. Az éretté válás egy kitörési folyamat a személyes szükségek búvköréből, hogy meglássuk, mit tehetünk másokért; vágyakozás, hogy adhassunk, és ne csupán kapjunk. A növekedés egy kitörési folyamat bizonyos függőségekből: nem azért hogy szabad individualistákká váljunk, hanem hogy részt vállaljunk mások előmenetelében.

A generativitás, vagy ahogy másként nevezhetjük: a folytonosság, perpetuitás talán a legnagyobb, mégis legelhanyagoltabb bibliai téma az evangéliumi keresz-

tyenség körében. A közvetlen, szokatlan és drámai események szinte kísértének bennünket, miközben szép lassan elfelejtjük, hogy Isten előtt a megelevenedés elsőbbséget élvez.

Isten számára az a legfontosabb, hogy az emberek magukévá tegyék az Ő tervét. Ezt már a teremtéskor elkezdte kibontakoztatni. Csodálatos előttem az, ahogy Isten meghatározta az életet, rögtön a teremtés pillanatában. „Növesszen a föld növényeket: fűvet, amely magvakat hoz, gyümölcsfát, amely fajtájának megfelelő gyümölcsöt terem, amelyben magva lesz a földön. És úgy történt. Hajtott tehát a föld növényeket: fűvet, amely fajtájának megfelelő magvakat hoz, és gyümölcstermő fát, amelynek ugyancsak fajtájának megfelelő magva van. És látta Isten, hogy ez jó.” (Gen 1:11–12) Azt hiszem, azért nevezte jónak, mert azok már magukban hordozták magvaikat. Nincs arra szükség, hogy újra meg újra megelevenítse a fákat, mert a magban ott volt a megelevenedés. Valahányszor említést tesz a növényzetről, annyiszor elmondja azt is, hogy mindegyiknek magva volt önmagában.

Isten megteremtette az élőlényeket, és megparancsolta nekik, hogy szaporodjanak (Gen 1:21–25). Azután így szólt az emberhez, akit éppen csak megalkotott: „Szaporodjatok, sokasodjatok!” (28. vers) Ez volt az Isten első parancsa, amit az embernek adott. Hallottam igehirdetőket, akik élcelődtek ezzel, mondván, hogy ez volt az első parancsolat, de nem a legfontosabb. Pedig fontos volt. Ha nem engedelmessékedtek volna, nem lett volna szükség a többi parancsolatra.

Így szólt az emberhez: „Nektek adok az egész föld színén minden maghozó növényt és minden fát, amelynek maghozó gyümölcse van” (29. vers). Vegyük észre: Isten minden egyes alkalommal megemlíti a magvakat, ezzel

definiálva az életet. Hallanunk kell az Ő szavából a három generációt: a fát, annak gyümölcsét, és benne a magvakat. Figyeljük meg, hogy valahányszor Isten az élőlényekről beszél, mindig megemlíti az élet továbbadásának képességét, amellyel továbbörökíti magát minden élő.

Az élet definíciója tehát a folytonosság, a perpetuáció. Ha megvan benne a hajlam, hogy továbbörökítse önmagát, akkor az a valami él. A biológia tanárok is így definiálnák az életet. Az élő és élettelen közti különbség a reprodukció képességében rejlik. Ami nem képes önmagát reprodukálni új egyedekben, az a valami élettelen. Isten elsődleges szándéka tehát az? Hogy az Ő teremtményei reprodukálják önmagukat, folyamatosan generáljanak új életet.

Mindig arra vágyunk, hogy a Szent Szellem tevékenysége szokatlan és közvetlen eseményekkel lepjen meg minket, és ez sokszor vakká tesz bennünket, és nem engedi, hogy meglássuk az Ő tervének szépségét és logikáját, amint azt kibontakoztatja előttünk a Szentírásban. Például, ha ültetünk egy fát a kertben, majd gondozzuk azt, ahogy Isten megparancsolta az embernek, hogy viselje gondját a természetnek, látni fogjuk azt a hihetetlen kibontakozást, amint a kicsiny magból óriási fává növekszik. Ezt nevezzük mi természetesnek. Ha azonban imádkoznánk egy fáért, és másnapra teljesen kifejlődve találánk azt, az csoda lenne. Semmi kétségem afelől, hogy Isten egyetlen nap alatt is fel tudna nekünk nevelni egy fát, ha a küldetésünk betöltéséhez szükségünk lenne rá. Megtehetné ezt azonnal. Én azonban úgy látom, hogy semmivel sem kisebb isteni csoda az, ha a fa, amelyet ültettem, gyümölcsöt hoz, amelyben ott vannak a magok, amelyek által még halálom után is fák ezrei nőnek majd.

A SZELLEMI ÉLET MAGVA A GYERMEKEINKBE PLÁNTÁLT IGE

Isten terve a szellemi élet folytonosságára nézve ugyanazon az elven alapszik, mint a biológiai életé. A szellemi élet magva az Ige. A folytatóságos metódusa a tanulás és tanítás. A létfenntartás és a nemzés után a leglényegesebb emberi folyamat a tanítás és a tanulás. A fizikai érést és az isteni kinyilatkoztatást leszámítva mindaz, amit vagyunk, amit tudunk, tanítás és tanulási folyamat eredménye. Ezek által ér célba Isten terve itt a földön. Az Ő kezdeti kapcsolata Ádámmal és Évával egy tanár-diák kapcsolat volt. Isten utasításokat adott, és arra kérte az embert, hogy interaktív módon működjön együtt vele, válaszoljon neki, adjanak nevet az állatoknak, és kerüljék el a tiltott fát.

A generativitás elve a kezdetektől fogva magától értetődik. Isten üdvtervének célba érése azon múltott, hogy kiválasztott egy népet, létrehozva egy genealógiát, amelyen keresztül az Ige belép a világba. Az Ige nem úgy jött el az emberekhez, mint valami általános megérzés, hanem a beszélt és írott kinyilatkozta-

tás által, amely tanulást, tanítást, olvasást, megértést követel, amit mi általában természetes folyamatnak nevezünk. Isten ugyanazt a módszert használja a mi esetünkben is, mint Ádám és Éva esetében. Határozott utasításokat adott az övéinek, És világos fogalmakkal tanította őket arra, hogy tartsák elevenen az Ő Igéjét és hatalmát gyermekeik életében nemzedékeken át, majd azután terjesszék ki a tanítást másokra.

Isten rendelt tanító papságot, hogy útmutatást és eligazítást adjanak az istenfélő életre és az istentiszteletra nézve. Mózes tanító hivatalt szervezett a templomi rend felállítására. Jézus tanítványokat hívott el, és életének utolsó 3 évét arra szánta, hogy tanítsa őket. Azután felhatalmazta őket, hogy tanítsanak, és elküldte a Szent Szellemet, hogy vezesse el őket minden igazságra, hogy a tanítás még erőteljesebb legyen.

Pál apostol példaszerű tanító volt, a generativitás példaképe. Emlékeztette Timóteust az alapvető tanításokra, és lelkére kötötte, hogy amit tőle hallott, bízva olyanokra, akik mások tanítására is alkalmasak lesznek (2Tim 2:2). Újból a 3 generációs fa elvével találkozunk. Benned van a mag, amit tovább kell adnod valakinek, aki majd továbbadja másoknak.

A Zsidókhöz írt levél megerősíti a keresztyén érettség és a gyülekezet tanulás és tanítás általi folytonosságának kapcsolatát. Élesen figyelmezteti az olvasókat a rendszertelen növekedés és az elesés veszélyére. „Ennyi idő múltán már tanítóknak kellene lennetek... olyanokká lettetek, mint akiknek tejre van szükségük, nem kemény eledelre... Elhagyva... az elemi tanítást, törekedjünk a tökéletességre. Ne kezdjük el újra lerakni az alapját a hitnek... Közületek mindenki ugyanazt az igyekezetet tanúsítsa mindvégig, amíg a reménység egészen be nem teljesedik... kövessétek azokat, akik hit és türelem által öröklik az ígéreteket” (Zsid 5:12–6:1; 6:12–14).

Ennél az igeszakasznál a kommentátorok nagy része mellékvágányra tér, és úgy beszélnek a keresztyén éretlenség problémájáról, mintha az valami egyéni kudarc, vagy gyengeség lenne. „Miért nem növekednek egyes keresztyének?” – kérdezik sokan. „Miért nem vállalnak többen gyülekezeti szolgálatot?”. Így minden egyes generációnál újra megpróbáljuk megeleveníteni a fát. A válasz abban rejlik, hogy szem elől tévesztettük a generativitás értékét. Sokkal több figyelmet szentelünk a drámai eseményeknek és megújulásoknak, mint a stabilitásnak és a folyamatosságnak. Minden helyzetünk az értékrendünk függvénye.

ÉRETT KERESZTYÉNEK VISSZAVONULNAK, MERT A GYÜLEKEZET NEM ÉRTÉKELI AZ ÉRETTSÉG ERÉNYEIT

Levonhatjuk a tanulságot, hogy többre becsüljük azokat a találatokat, amelyek egy-egy nyilvános szereplésben megmutatkoznak, és kevésbé értékeljük a következetes növekedést és elkötelezettsé-

get. Szeretjük a váratlan, meglepő eseményeket, de kevésbé lelkesít bennünket a türelmes tervezés és a előkészület. A karizmatikus stílust többre értékeljük, mint az intellektuális felkészültséget. A versenyt többre értékeljük az együttműködésnél, csakúgy, mint a logikus gondolkodásnál az intuitív cselekvést.

Számos igehirdetést hallunk az evangélizálás és a misszió alapelveiről, de alig valamit az értékek következetes és tudatos tanításáról, vagy a gyülekezet szellemi örökségének megőrzéséről és nemzedékről nemzedékre való továbbadásáról. Elmarasztalóan beszélünk a programokról és arról a veszélyről, hogy a falakon belül gondolkodunk, miközben elfejtjük megbecsülni a vasárnapi iskolákban végzett folyamatos tanítói szolgálatot.

Más szavakkal élve, abba az irányba haladunk, hogy lebecsüljük az érettség erényeit. Felkészült, tapasztalt szolgáltatók keresik a lehetőséget, hogy megoszthassák másokkal mindazt, amit tudnak, amivel rendelkeznek. Sokan szinte szenvedélyes tanítók. Ez lenne az az erőhatás, amely az élet folytonosságát biztosítaná. Emberi célkitűzések, amelyek az Isten tervének visszatükröződései.

A generativitás ellentéte a stagnálás. Sok felnőtt érzi magát haszontalannak és szükségtelennek. A gyülekezetben a stagnálás nem annyira az egyén hibája vagy gyengesége, mint inkább az generativitás mellőzésének mellékterméke. Abban az életkori szakaszban, amikor a legtöbb felnőtt arra érezne készletét, hogy továbbadja az életet, és tápláljon másokat, sokan arra kárhoztattak, hogy csendes résztvevőként üljenek a padban, mint tejen élő gyermekek. Úgy tűnik, mintha elzárkóznának a felelősség elől. Élvezni akarják a szabadságot, hogy saját kedvükre élhetnek visszavonultságban. Legtöbbjük számára azonban ez csupán egyfajta védekező me-

chanizmus az értéktelenséggel és a mellőzöttséggel szemben, miközben a gyülekezet a kultúra mai kihívásaira igyekszik válaszolni.

Napjainkat hatalmas vallásos aktivitás jellemzi, amely kompatibilis az elektronikus média és a szórakoztató ipar nyújtotta lehetőségekkel és módszerekkel. Szuper-gyülekezetek és szuper-személyiségek tűnnek fel, villámgyors növekedésre törekedve, hogy megfeleljenek a kultúra elvárásainak. Mindezek erőteljesen befolyásolják a keresztyén gyülekezeti munkások tevékenységét. Gyakran nem is értik, hogy mi a szerepük Isten tervében, mivel mi magunk is fogyasztóként kezeljük őket. Miközben ráébredünk a posztmodern társadalom által keltett szükségekre, nem szabad megfélemlenünk arról sem, hogyan definiálta Isten az életet, amikor megteremtette azt. Azt mondta: „Növesszen a föld növényeket, fűvet, amely magvakat hoz” (Gen 1:11). Figyeljük meg a párhuzamot, amely megjelenik azokban az utasításokban, amelyeket Isten a Deuteronomiumban adott az Ő népének. Biztosítja annak átöröklődését. Pl. a Deut 6:6–7-ben azt mondja: „Maradjanak a szívedben azok az igék, amelyeket ma parancsolok neked. Ismételd meg azokat fiad előtt...”

A VASÁRNAPI ISKOLA JELENTI A GENERATIVITÁST ÉS A FOLYTONOSSÁGOT A GYÜLEKEZET ÉLETÉBEN

A vasárnapi iskola egy Isten által felállított intézmény, amelynek célja, hogy betöltse a tudatosan irányított folytonosság funkcióját a gyülekezetben. Amint a miszsiómunkában elindulunk a gyülekezeten kívülre, igyekezve alkalmazkodni a változásokhoz, sokszor képesek vagyunk a végletekig lebecsülni a vasárnapi iskola fontosságát. Beleesünk

abba a hibába, hogy felkapunk egy új gondolatot, miközben eltaposunk egy másikat. A vasárnapi iskola a leghatékonyabb és legmegfelelőbb eszköz, hogy fenntartsuk a gyülekezetben az Isten tervének intergenerációs természetét. Isten rendelkezését követi, amikor igyekszik megértetni a fiatalsággal a gyülekezet hitét és gyakorlatát. Minden korosztály felé van szolgálata, a csecsemőkortól az örökkévalóságig. Nagy segítséget jelent a keresztyén családoknak, hatékony kiscsoportokat működtet, példaképeket és lelki tanácsadókat biztosít a fiatal nemzedék számára. Családias légkört és támogatást nyújt egy olyan közegben, ahol sok gyermek széthullott és erőszakkal terhelt családból érkezik. A vasárnapi iskola generatív; nem véletlenül. Magam is ott hallottam először, és ebben látom az erejét: „Nagyobb boldogság adni, mint kapni.”

A gyülekezet reménysége és kötelezettsége, hogy elhintse az Ige magvát minden keresztyén szívébe, és az Igével együtt a generativitás készségét. A vasárnapi iskola legfőbb feladata, hogy szilárd, bibliai alapot adjon az emberek életének. Ismeretre tesznek szert, és akárcsak Péter, tisztában lesznek annak értékével. Meggyőződést nyernek, hogy amijük van, az sokkal értékesebb mindannál, amit a világ fontosnak vél. Megtanulnak ráérezni mások szükségére, és készségessé válnak mindannak továbbadására, amijük van. A jó vasárnapi iskolával rendelkező gyülekezet olyan, mint egy terebélyes, termőképes gyümölcsfa: ott van benne az élet továbbadásának magva.

Dr. Billie Davis

a pedagógia, pszichológia és szociológia nyugalmazott egyetemi tanára az Evangel Egyetemen (Springfield, Missouri, USA)

TÁRHÁZ

Teológiai cikkek sorozata keresztyén vezetők számára
Az amerikai ENRICHMENT c. magazin válogatásának magyar nyelvű kiadása

**Ingyenes bemutató példányért
hívja a 06-1/222-0086-os
telefonszámon
az Evangéliumi Pünkösdi
Közösség Országos Titkárságát!**

Amennyiben kiadványunk elnyerte tetszését, a kiadás költségeihez 3000 Ft/év adománnyal hozzájárulhat, mi pedig rendszeresen elküldjük Önnek a megjelent példányokat.

Levél cím: 1143 Bp., Gizella u. 37.

TRENDEK

Dick Gruber

A GYERMEKMUNKÁBAN

Milyen trendek tapasztalhatók a Gyermekmunkában manapság? Számos különböző megközelítés létezik a gyermekgyülekezetekben, bibliakörökben és hétközi gyermekklubokban. Barátaim közül vannak, akik a szolgálat hangsúlyát az evangélizációról a létfenntartásra, majd vissza az evangélizációra helyezték át. Nehezükre esik középen megállapodni.

A trendek hozzájárulhatnak a gyermekmunka fellendítéséhez, de könnyen a földbe is tudják döngölni azt. A negatív trendek helyett szeretek inkább a pozitívakra nézni. Melyek lendítik az Egyházat pozitív irányba előre napjainkban?

Nem beszélhetünk a trendekről anélkül, hogy ne ejtsünk szót előtte a gyermekmissziós divathóbortokról. Hadd mutassak be néhány olyan hóbortot, amelyek itt voltak, elmentek, majd megint megjelentek. Utána szeretném szemügyre venni a gyermekmissziós főáramlatokat. Ezek igazán Amerikára érvényesek, de nem régen találkoztam velük kanadai és ausztrál utazásaim során is.

HÓBORTOK

A hóbortok jönnek-mennek. Gyerekkoromban a jójó, a manók és az ún. „pet rock” (háziállatot helyettesítő kődarab) volt a menő. Manapság visszatért a gördeszka, és ismét ez a legnépszerűbb. Társalmunkban a Nintendo lett a gyermeknevelő pótszer. A tízéves gyerekek jójózni tanul.

A hóbortok éppen olyan valóságosak a gyülekezetekben, mint a világban. Emlékszik a kedves Olvasó, hogy régebben mennyire népszerű lett a plexi szószék? Vagy az énekeskönyveket hogyan váltotta fel az írásvetítő?

1975-ben, amikor én megtértem, elsődleges volt a buszmisszió. Jól működött néhány egyedi, kiemelkedő esetben. Hirtelen mindenkinek kellett egy busz. Úgy tűnt, hogy a pásztorok előtt az alacsonyabb társadalmi réteghez tartozó gyermekek elérése lebegett fő célkitűzésként. Olyan gyülekezetek is belekezdtek ebbe a fáradságos szolgálati módba, akiknek nem volt erre útmutatásuk Istentől.

Nem elég csak elhozni a gyerekeket és szabadon engedni őket az imaházban. Kell most már egy „szuper-összejövétel” is, amely leköti őket. Így a buszmisszió és a szuperalkalmak gombamód jelentek meg az egész országban. A hóbortokkal a következő a probléma: Isten útmutatása nélkül nagyon rövid életűek.

Számos gyülekezetben van most már egy-két szinte kihasználatlan busz. Valahol a szekrények mélyén ott hever több ezer dollár értékű tananyag, bűvészkellék és bábfigura. A divatos hóbort olyan gyorsan tűnt el, amilyen gyorsan érkezett, de a gyermekek itt maradtak a keresztyénség egy-egy érintésével a hátuk mögött.

Évek hosszú során át néztem, a gyermekmunkások hogyan fuladnak majdnem bele a divatirányzatok örvénylő tengerébe. Ezek közé taroznak a szombati gyermeknapok, bábcsoportok, szellemi harc, bolondos nyári esték stb. Úgy tűnik, hogy a módszertani divatirányzatok rendszeresen megnyírbálják a közepes és nagyobb gyülekezetek költségvetését. Melyik gyülekezetnek nincsen hatalmas flanel-szettje vagy ósdi diasorozattal, harang együttes alakításához szükséges kellékekkel és tananyaggal teli szekrénye?

Jártam olyan gyülekezetben is, ahol a szekrényben a legszebb és a legdrágább bábok porosodtak. Amikor megkérdeztem, hogy miért vannak használaton kívül, a vezető így válaszolt: - Évekkel ezelőtt helyet adtunk egy bábszemináriumnak. A gyülekezet megvette a bábokat. Körülbelül egy évig volt egy szuper bábcsoportunk. Ekkor a vezetője elköltözött egy másik városba. Már senki sincs, aki vezetné a csapatot. Ez a történet igen-igen ismerős azoknak, akik már részt vettek gyermekmunkában vagy fizették a "számláját".

Egy időben sok ismerős gyülekezetben volt a gyerekeknek játékbankjuk és boltjuk. Lehet, hogy az elnevezés és a csomagolás különbözött, de az ötlet ugyanaz volt. Adj a gyerekeknek játékpénzt, hadd takarékoskodjanak, majd hadd költsék el. Legalább fél tucat gyülekezetről tudok, ahol még mindig van valahol egy eldugott kis kincsesláda telis-tele játéktárgyakkal és filléres játékokkal.

A 80-as évek végén sokan játékkal és rágcsálnivalóval töltötték meg a foglalkozásokat. Lehet, hogy ezek az időtöltések nem kap-

csolódtak Istenhez vagy az aznapi üzenethez – de telt az idő. A gyerekek – öncélú – szórakoztatásának divatja gyorsan elült.

A hóbortok jönnek-mennek. Rosszak? Nem feltétlenül. A gyermekek szükségének betöltésére felébreszteni egy alvó gyülekezetet: jó dolog. A gyermekeket motiválni, hogy hozzák el barátaikat, Bibliájukat és felajánlásaikat: igenis magasabb rendű célokat szolgál. De túl kell lépniük a divathóbortokon. A gyermekmunkához való hozzáállásunkat a XXI. század hajnalán sem a legújabb TV-műsor határozza meg.

Sok gyülekezetvezető pásztor átvette Rick Warren „The Purpose Driven Church” (A célvezérelt gyülekezet) c. könyvében található látást. Úgy gondolom, az ilyen látásorientált vezetés szükséges a gyermekmunkához is. Az Isten által irányított trendek célja magasabb rendű az éppen kurrens technológiai divathullámoknál.

Íme néhány trend, amelyet gyülekezeteinkben felfedeztem. Úgy tűnik, hogy természetüket illetően ezek egyetemesek. Ha még nem látod ezeket a gyülekezetekben, ne aggódj. A trendek akkor jutnak el egy helyre, amikor egy-egy szükség az érzékelés szintjéről a tudatosság állapotába emelkedik a pásztorban.

IMA

Az imádkozás elsődlegessé vált. Milyen csodálatos trend! A gyermekek imaharcosokká válnak. A gyülekezet felnőtt tagjai kezdenek személyesen imádkozni gyermekekért. A gyermekmunkások azért imádkoznak, hogy az Aratás Ura küldjön munkásokat az aratásba.

A vasárnapi iskola, a gyermekek számára tartott gyülekezeti alkalmak és klubfoglalkozások előrehívással zárulnak. A pásztorok és a gyermekmunka-vezetők az egész országban felfedezik ezt az igazságot: A gyermekek szeretnek imádkozni.

Az egyik Royal Rangers parancsnok kis kártyákra felíratott a csapatához tartozó fiúkkal egyet-kettőt a bűneik közül. Kivitték, és az imaházudvarban elásták a kártyákat. Két fiú átadta az életét Jézus Krisztusnak, miközben a "bűnsír" mellett térdeltek.

Tíz-, tizenegy-éves lányok szaladtak oda hozzám vasárnap délelőtt, és az elmúlt heti táborról számoltak be. Hajnal fél háromig maradtak ébren imádkozni. Ketten közülük bementek Szent Szellembe.

Ezek nem egyedülálló esetek. A gyermekek szeretnek imádkozni. Szükség van a felnőttek imáira a gyermekmunkában. Az imával megerősített helyi gyermekmunka a jövő szántása. Ez a trend közvetlenül kapcsolódik a következőhöz.

A SZENT SZELLEM MŰKÖDÉSE

Isten Szelleme az egész világon munkálkodik a gyermekek életében. Vegyük például négy lány történetét az Illinois állambeli körzeti táborhely úszómedencéje mellett. Az egyik lány megcsúszott, és kibicsaklott a bokája. A másik három gyorsan körbevette, és imádkozott érte. Miközben a láb meggyógyult, mind a négy lányt betöltötte a Szent Szellem.

Múlt hónapban egy gyerekeknek szóló előrehívás alatt kilenc gyermeket töltött be a Szent Szellem – 6 és 11 éves kor közötti fiúkat és leányokat vegyesen. Akkor történt mindez, amikor a gyerekeket kértük meg, hogy imádkozzanak társaikért. Isten Szelleme munkálkodik a gyermekek és a gyermekmunkások szívében és életében.

A gyermekmunka egyik vezetője mondta: – Nem hittem a szememnek. Az előrehívásra több mint 20 gyerkőc jött előre. Még soha nem láttam ilyen reakciót.

Denverben (Colorado, USA) az egyik gyermekekkel foglalkozó pásztor a fiúkat és lányokat képezte ki lelkimunkásoknak. Maguk a gyerekek imádkoznak a szükségben lévőkért, és ők kenik meg őket olajjal. Gyerekek tértek meg, gyógyultak meg, merítkeztek be Szent Szellembe, amikor ezeknek az imacsoportoknak a tagjai imádkoztak értük.

Az egész országban munkálkodik Isten Szelleme a vasárnapi, hétközi és egyéb alkalmakon. A Szent Szellem valódi kiáradásának lehetünk tanúi az utolsó időkben.

GYERMEKEK A SZOLGÁLATBAN

Egy másik izgalmas trend: a szolgálatban közvetlenül részt vevő gyermekek száma növekszik. Láttam már rendezőként, vendégköszöntőként, technikusként és a dicsőítésben részvevő zenészként szolgáló gyermekeket. A Szent Szellem személyével betöltött gyermekeknek már nem elég ülni és szemlélni; ők meg akarják tapasztalni az igazi keresztyénséget. Gyülekezeteinkben a gyermekek egyre nagyobb teret kapnak a fő szolgálatokban. Ez azért is izgalmas, mert a felnőtt hívek az egész világon kezdik elismerni az ifjakban rejlő szolgálati ajándékokat, és segítségükre vannak ajándékaik fejlődésében.

Ausztrál Assemblies of God gyülekezetekben tett látogatásom alkalmával nemrégem találkoztam egy 12 éves kislánnyal, Aliciával. A gyülekezetben a dicsőítő csoport tagjaként zongorázik és

énekel. Nagyon hatékonyan vezeti a dicsőítést a fő alkalmakon.

A gyülekezetünkben Isten megszólított két lánytestvért, hogy adják át az evangélium üzenetét a szomszédainak. Átvittek egy „Who Cares?” (Kit érdekel) c. evangélizációs videokazettát a gyülekezetbe nem járó, az utca túl oldalán lakó szomszédoknak. (A „Who Cares?” egy gyermekeket szolgálatba állító missziós szervezet és a Gospel Publishing House közös kiadványa. Hétperces, szabadon másolható videoműsor gyermekek számára.) Az egész család – szülők és négy gyermek – együtt imádkozott a 11-éves és 8-éves gyermekekkel azon a reggelen.

Amikor Isten elkezd Szent Szellemével munkálkodni a gyermekmunkában, a szolgálatban aktívan részvevő gyermekek száma is növekedni fog. Ez a trend – miszerint gyermekek szolgálnak gyermekek felé – villámgyorsan terjed. Először azt hittem, csak divat lesz belőle, de egyre több ilyen történetet hallok a gyülekezetekben szolgáló gyermekekről.

Latin Amerikában Don Triplet misszionárius arra képi ki a gyermekeket, hogy másokat az Úrhoz vezessenek, és a Szent Szellembe való bementésükért imádkozzanak. Sok gyermek és tizenéves találkozik így Jézussal, és töltökezik meg Szent Szellemmel, amikor Don és az általa képviselt fiatalok imádkoznak értük.

ELŐREHÍVÁS

A BIBLIAKÖRBE ÉS A GYÜLEKEZETBE

Egyre több tanító és vezető tapasztalja országszerte, hogy Isten csodálatosan cselekszik a vasárnapi iskolában és a gyermekeknek tartott gyülekezeti alkalmakon. Miért válik ez a trend mértékadóvá? Mert egyre több vezető szán időt az előrehívásra, döntésre való felszólításra.

Az Assemblies of God olyan mozgalom, amelynek nagy hagyománya van abban, ami „ott elől” történik. Nagyon izgalmas, hogy vezetőink, tanítóink fel-

élesztik ezt a hagyományt. Az amerikai bibliakörökben és gyermekgyülekezetekben működik és erőteljes az előrehívás.

A vezetők komolyan veszik az elhangzottakra adott szellemi válaszadás lehetőségét. A foglalkozások, melyek egykor egy-egy gyors imával, esetleg emlékeztető kiosztásával fejeződtek be, napjainkban egyre inkább hosszabbra nyúlnak, mert a gyermekeket megérinti Isten jelenléte.

Ez olyan trend, amelyet neked, a pásztornak be kell fogadnod, előre kell lendítened. Képzeld csak el, mi minden történhet, ha a gyülekezet gyermekei elkezdnek imádkozni a kistermekben. Az efféle igazi szolgálat egyre nagyobb mértékben szorítja ki a múlt évtized játékos-rágcsálós divathullámát. A gyermekmunkások, tanítók szellemi tartalommal töltik meg az addig kitöltésre szoruló időkereteket, és gyakran inkább még több időre van szükségük. Ez Istennek természetfeletti munkája.

ÖSSZEGZÉS

Vajon meddig tartanak ki ezek a trendek, ha napjaink Egyházában zajló eseményeket a történelem távlataiból szemléljük majd? Az imádkozásra helyezett hangsúly, a Szent Szellem munkája, a gyermekek részvétele a szolgálatban és a döntésre való felszólítás mind az ébredés feltámadó szeléről tesznek bizonyosságot. Ezek az ébredési szellők nem ismerik az előítéletet – sem korra, sem nemzeti-ségre, sem kultúrára nézve. Azokat a gyermekeket, akik bent vannak a gyülekezetben, megragadja Isten Szellemének utolsó időkben kiáradó szele.

Vannak negatív mellékhatások? Igen, mindig is lesznek. Vajon az összes vonatkozását megértik a gyermekek annak, amit Isten az életükben cselekszik? Gondolom nem. Az igazat megvallva, én sem értem. De azt tudom, hogy Isten hatalmas munkát végez a gyermekek és a velük foglalkozók szívében.

Amikor látom az Isten jelenlétében időző fiúk és lányok könnyáztatta arcát, tudom, hogy helyes úton vagyunk. Hatalmas ébredést fogunk látni a XXI. századba menet – olyan ébredést, amely sok esetben a vasárnapi iskolában és a gyermek-összejöveteleken indul el. Nem szabad elleneznünk ezt, hanem inkább be kell fogadnunk Isten erejének egyértelmű kiáradását a gyermekek között.

Izgalommal szemlélem a napjainkban a szemünk előtt felnövő hívő nemzedéket. Személyesen ismerik magát az Urat, és azt a munkát, amelyet elvégezhet bennük és általuk. A világi trendekben megvan minden eszköz, amely elpusztításukra irányul. De a mi Istenünk nagyobb, mint a világ. Az Ő általa indított trendek messzire eljutnak és örök érvényűek. A gyermekek gyarapodnak bölcsességben, testben és Isten és emberek előtt való kedvességben. Áldott legyen az Úr!

Dick Gruber

a Bloomington Assembly of God pünkösdi gyülekezetben
(Bloomington, Minnesota, USA) a gyermekek pásztora

„NEVELD A GYERMEKET...”

(hanók)

Vajon „nevelni a gyermeket” annyi, mint „fegyelmezni a gyermeket”? Azt jelentené a Példabeszédek 22,6-ban olvasható intés, miszerint „Neveld a gyermeket a neki megfelelő módon, még ha megöregszik, akkor sem tér el attól”, hogy a fegyelmezés megakadályozza a gyermekeket az Istentől és az Ő útjaitól való elfordulásban?

A Zsidó 12,7–10 szerint valóban igen fontos és szükséges a gyermekek ilyen értelemben való „nevelése”. Mennyei Atyánk is fegyelmez bennünket, függetlenül életkorunktól. Ám a Példabeszédek 22,6 olyasvalamiről beszél, ami még a fegyelmezésnél is fontosabb: az elengedhetetlen lelki iránymutatásról, amely határozott és valóságos istenélményhez vezet el a gyermeket.

A „neveld” igealak héber megfelelője, a hanók, három helyen szerepel csupán a Bibliában. Az 5Mózes 20,5 az újonnan épített házak felavatásával (vagy felszentelésével) kapcsolatban használja. Aki új házat épített, annak a Törvény megtiltotta, hogy hadba vonuljon. A katonának otthon kellett maradnia, hogy felavassa a házát, nehogy más valaki avassa föl helyette, ha ő el-esne a csatában.

Azoknak is tilos volt hadba vonulniuk a Törvény értelmében, akik új szőlőt ültettek, és az még nem hozott termést. Ők is fel voltak mentve a katonai szolgálat alól mindaddig, amíg az első termés beérett, és gazdája élvezhette munkája gyümölcsét.

A hanók ige ilyen értelemben való használata arra enged következtetni, hogy a gyermek „nevelése” másképpen a gyermek Istennek történő felajánlását (vagy odaszentelését) jelentette, továbbá oly módon való felnevelését, hogy a gyermek élvezhesse az Úr házában való lakozást és örömét lelje Isten dolgaiban. A késői héber nyelv azzal kapcsolatban használta ezt a kifejezést, amikor valaki segít egy gyermeknek megismerni és megízlelni Isten dolgait.

Az imádság, a családi áhítatok, a bibliakör és a gyülekezetbe járás megszerettetése a gyermekekkel a szülők és az egyház közös feladata. Az én szüleim is ezt tették annak idején; soha nem kritizálták a jelenlétünkben sem a prédikátort, sem a gyülekezeti tagokat, hanem inkább építő dolgokról beszélgettek. Csodákról meséltek nekünk, így például arról az esetről, amikor az Úr egy nappal az 1906-os földrengés előtt azt mondta édesapámnak, hogy hagyja el San Franciscót. A ház, amelyben lakott, összedőlt a földrengésben; ha nem engedelmeskedik Istennek, ő is ott pusztult volna. Beszéltek még gyógyulásokról, az Azuza utcai ébredésről és sok-sok imameghallgatásról, valamint bennünket is arra bátorítottak, hogy mindig várjunk választ az imáinkra. Amikor Isten válaszolt valamelyik imánkra, letérdepeltettek bennünket ott, ahol éppen voltunk, és közösen adtunk hálát és dicséretet az Úrnak.

A nagyszüleinktől azt is megtudtuk, hogy az Úr szolgálatát örömmel is lehet végezni. Fisher nagymama sokakkal levelezett szerte az országban. Bátorította az embereket, akik csak „Narfény doktornő” néven kezdték őt emlegetni. Amikor Berkeley-be kerültem a Kalifor-

niai Egyetemre, nekem is rendszeresen küldött apróságokat, melyek mind arra emlékeztettek, hogy semmi nem vész el, amit Krisztusért teszünk.

Amikor Horton nagymama halálos ágya körül álltunk, ő hirtelen felült az ágyában és ezt mondta: „Ti is halljátok őket? Angyalok énekelnek. Értem jönnek.” Majd visszahanyatlott a párnájára és meghalt. Egy gyerek sohasem felejt el az ilyesmit.

Az 1 Királyok 8,63 és a 2 Krónika 7,5 az Úr templomának felavatására használja a hanók ígét. A felavatási szertartás részeként békeáldozatot mutattak be, valamint felszentelték az udvar középső részét a templom előtt.

Az embereket újra meg újra bátorítani kell életük odaszentelésére. A templom felavatása az Úr és az egész nép jelenlétében történt. Hasonlóképpen, ha egy gyermek olyan gyülekezetbe jár, ahol mind az Úr, mind az emberek bátorítják őt élete odaszentelésére, annak örökkévaló következményei lesznek. Jómagam talán soha nem nyertem volna szentlélekkeresztséget az idősebb hívőktől hallott igei tanítás és bátorítás, valamint értem mondott imáik és irányomban tanúsított türelmük nélkül.

A Példabeszédek 22,6 a Károli fordítás szerint így hangzik: „Tanítsd a gyermeket az ő útjának módja szerint; még mikor megvénhedik is, el nem távozik attól.” A megtanítás (vagy odaszentelés) itt arra az útra (héberben derek) vonatkozik, amelyen a gyermeknek járnia kell. A derek szó a Bibliában gyakran jelenti Isten útját, illetve az Istennek tetsző viselkedést.

A Szentírás arra bátorítja az embereket, hogy járjanak az „Ő útjain”. Az 1 Királyok 2,3 így figyelmeztet: „Járj az Ő útján [...]. Akkor boldogulsz mindenben, amit teszel és mindenütt, ahová fordulsz.” Vagy a Zsoltárok 139,23. és 24 verse: „Vizsgálj meg, Istenem, ismerd meg szívemet! Próbálj meg, és is-

merd meg gondolataimat! Nézd meg, nem járok-e téves úton, és vezess engem az örökkévalóság útján!”

Isten kedvelte Ábrahámot és így beszélt róla: „Mert őt választottam ki arra, hogy megparancsolja fiainak és háza népének is, hogy őrizzék meg az Úr útját, cselekedjenek az igazságnak és jognak megfelelően, hogy az Úr is beteljesítse, amit megígért Ábrahámnak” (1Móz 18,19). Mózes első könyvében őt ízben hangzik el ugyanaz az ígélet, melyben Isten áldást ígér a földön élő családok és nemzetek mindegyikének. A gyermek nevelése nem merülhet ki abban, hogy emlékeztetjük rá, mi igaz és jogos; Isten ígéreteire is feltétlenül emlékeztetnünk kell őt.

Jered (1Móz 5,18), akinek a neve „imában földre borulót” jelent, példát ad elénk azzal, amikor a fiát Énóknak nevezi el (ami a Példabeszédek 22,6-ban is megtalálható hanók héber igéből származik). Az Énók név jelentése: „akit neveltek” vagy „akit odaszenteltek”. Énók is példaadó életet élt: olyan szoros kapcsolatban járt az Úrral, hogy nem kellett meghalnia – Isten elragadta magához a mennybe (1Móz 5,21; 24; Zsid 11,5).

Énók kétségkívül követendő példaként járt Metúselah előtt (akinek a neve nagy valószínűséggel „küldöttet” vagy „hírnököt” jelent). Metúselah az Úr bizonyoságtévője volt, és példa Noé számára, aki ugyancsak Istennel járt (1Móz 6,9). Noé megkérdőjelezhetetlen bizonyítékát adta atyáitól kapott nevelésének és odaszenteltségének, amikor engedelmeskedett Istennek és megépítette a bárkát, minek következtében az állatokkal és családjával együtt megmenekült az özönvíz elől. Noé a 2Péter 2,5 szerint „az igazság hirdetőjévé” vált.

Nagyon hálás vagyok érte a szüleimnek, hogy olyan korán megismertették velem Isten erejét és áldásait; nekik köszönhetően ízelhettem meg a lelki dolgokat. Az Úr Szentlelke által újra meg újra megújította lelkemben a szüleimtől kapott nevelést, és emlékeztetett rá, hogyan biztatott édesapám, édesanyám és más hívők is, hogy szenteljem oda az életemet az Úrnak.

Soha nem fogom elfelejteni, amit egy testvérnő mondott nekem, miután az Úr megkeresztelt engem Szentlelkével: „Stanley, csodálatos ajándékot kaptál most az Úrtól. Ne múljon el egyetlen nap sem anélkül, hogy letérdelj elé és dicsőítsd Őt e menyeyei nyelven!”

Istennek hála, az én gyermekeim, valamint házastársaik is ugyanolyan nevelést és bátorítást kaptak, mint én annak idején. Voltak ugyan kerülőutak az életükben, de mostanra valamennyien megtértek, szentlélekkeresztséget nyertek, és az Urat szolgálják. A Példabeszédek 22,6 valóban működik.

Stanley M. Horton

a teológia doktora, a Pünkösdi Tankönyv Projekt koordinátora
Springfieldben, Missouri államban.

Hogyan segítsük elő a gyermekekben az egészséges lelkiismeret kifejlődését?

MEGJEGYZÉS: Az alábbi írás fénymásolható, és szabadon a vasárnapi iskolai tanítók rendelkezésére bocsátható.

Mire gyermekeid felnőtté válnak, sokmindenért, amit ma teszel velük, egy nap hálások lesznek. Előtte azonban ne várj tőlük túl sok köszönetet. A szülői hivatással késleltetett elismerés jár. Ne felejtse el, hogy ugyanazt tapasztalod, mint az összes szülő. Tégy meg minden tőled telhetőt annak érdekében, hogy neveld a gyermeket (minden gyermeket a családban) a neki megfelelő módon (Péld 22:6). Nem léteznek tökéletes gyermekek, mint ahogy tökéletes szülők sincsenek. Bújj ki ez alól a teher alól. Úgysem teheted őket tökéletessé. A legtöbb, ami lehetsz – mint jó szülő –, az „elég jó”. Ezt leginkább akkor éred el, ha példaértékű a kapcsolatod Krisztussal; ez a zavar helyett békességet, csalódottság helyett örömet hoz a család életébe. A szülők első és legfontosabb felelőssége, hogy megteremtseik gyermekeikben az Isten dologi iránti szomjúságot, és ez a szomjúság vezeti rá őket, hogy kövessék példát az egészséges keresztyén életben. Gyermekeid sokkal közvetlenebbül látják az életedet, mint bárki más. Kíváncsian figyelik, hogy éled-e mindazt, amiről prédikálsz. Az életpélda, amit eléjük adsz, sokkal hangosabban beszél, mint a szavaid.

Amikor a gyermekeid meglátják, miként segít át téged a Krisztussal való kapcsolatod a nehéz időszakokon, Nem fogják elfelejteni ezt a lelkét. Ha azt látják, hogy számodra a Biblia olvasása és az imádság örömet jelent, legyenek szép, vagy nehéz napok, rá fognak jönni, hogy a te fegyelmezett szellemi életed a legnagyobb erőforrásod. Az egészséges lelkiismeret az, ami leginkább a felelősségteljes felnőttkor felé segíti a gyermeket. Ez a gyermek 18-20 éves korára kifejlődik, amikor a külső kontrol (a szülő) helyét egyre inkább átveszi a belső kontrol (saját belső erkölcsi ítélőképessége). Isten mindegyikünknek adott lelkiismeretet, de annak természetét és tartalmát a családi és kulturális környezet nagyban meghatározza. Azt, hogy mi a rossz és mi a jó, a nemzeti kultúránk, keresztyén felekezeti kultúránk és családi kultúránk kezei között tanuljuk meg.

BÜNTETÉS VAGY FEGYELMEZÉS

Az egészséges lelkiismeretre való nevelés elsődleges eszközei közé tartozik a büntetés és a fegyelmezés. A büntetés egy külső kényszerít-

tés; megtanítja a gyermeknek, hogy mit nem szabad. Ha hozzányúl a fali konnektorhoz, büntetést kap. Ha megveri a testvérét, vagy összetöri a játékát, kikap. Ha leszalad a járdáról az úttestre, vagy csúnyán beszél, büntetés jár érte, ha egyébként már előzetes figyelmeztetést is kapott. A büntetés egy mértéktartó fájdalomkózosás a gyermeknek. Ez a fájdalom azonban jóval kisebb, mint az, amely a helytelen viselkedés folytatásából eredne. Soha se büntesd a gyermeket, ha dühös vagy, vagy nem vagy higgadtsgod birtokában. Te magad sem szeretnéd, ha erről vennék a példát a gyermekek. Az a cél, hogy a büntetés következetes és mértéktartó legyen, amelyet a szülő higgadtan gyakorol, és amely arányban áll az elkövetett véttséggel. Így eléri a célját, hogy a gyermek többé ne ismétlje meg, amit nem szabad.

A fegyelem fokozatosan, az idővel arányosan fejlődik, miközben a gyermek megtanulja a megfelelő viselkedést. Annak irányelveit a szülők már előzetesen meghatározták, de most már a gyermekből belülről fakad annak alkalmazása. A fegyelem a gyermek lelkiismeretének működése. Lényege, hogy belülről indul el kifelé. Ha gyermekeidet fegyelmezettségre akarod tanítani, próbálj meg tisztességes korlátokat felállítani, és határozottan, de barátságosan kényszerítsd őket azok betartására. A tisztességes korlát az, amit józan ésszel elvárhatunk a gyermektől, annak életkori sajátosságait figyelembe véve. Ha egyszer felállítottál ilyen korlátot, legyél nagyon határozott annak betartatásá-

ban. Ne a pillanatnyi hangulatod diktálja ezeket a korlátokat. A határozottságot kísérje irgalmasság is, hiszen végül is az egészséges keresztyén felnőtt példája szeretnél lenni. A gyermeked kicsikori Isten-képét a rólad alkotott kép nagyban befolyásolja.

Végezetül pedig maradj mindig barátságos. A határozottsághoz nincs szükség a haragra. Ha a döntésed tisztességes, lény mindvégig barátságos a kivitelezés során. Talán szükségesnek látod emlékeztetni a gyermeket, hogy nem feltétlenül kell szeretnie azt, amit követelsz tőle, de attól még engedelmessé kell. Ha a gyermeked elfogadhatónak tűnő érvekkel áll elő arra nézve, hogy változtass a döntéseden, tudasd vele, hogy mindenképpen fontolóra veszed a kérését. A végső szót azonban neked kell majd kimondani, mivel a felelősséget valakinek vállalnia kell, és jelen esetben ez te vagy. Isten tett téged szülővé. Nagyobb gyermekek, vagy tizenévesek esetében légy kész arra, hogy sok esetben meg kell indokolnod a döntésedet. Tisztességes magatartásod segíthet a gyermeknek elfogadni a döntésedet, így nem fogod leuralni őt. Neki is van arra szabadsága, hogy meghozzon bizonyos döntéseket, még ha hibázik is. A te határozottságod azonban biztonságot jelent számára. Tudni fogja, hol húzódnak a határok, és mi történik, ha átlépi azokat. A barátságosan igyekszel betartatni vele a szabályokat, megkíméled a gyermeket attól, hogy sérült és megkeményedett lelkiismerettel éljen együtt élete végéig.

EGÉSZSÉGES, VAGY EGÉSZSÉGTLEN LELKIISMERET

Témánk újabb területe az egészséges, vagy egészségtelen lelkiismeret kérdése. Az egészséges keresztyén lelkiismeret segít elkerülni a végzetes, vagy bölcstelen döntéseket, valamint becsületes, produktív keresztyén életre vezet. Az egészségtelen lelkiismeret túl szűk, vagy éppen túl tágas, vagy éppen megbízhatatlan. Azok a korlátok alakítják ilyené, amelyek túlságosan szigorúak, vagy nagyon lazák, esetleg kiszámíthatatlanok.

Lehet, hogy a túlzottan lelkiismeretes gyermek szülei is rendkívül szigorú neveltetésben részesültek. Az is elképzelhető, hogy sajnálják az időt, amit gyermekük nevelésére kellene fordítani. Esetleg túlságosan drága dolgokkal díszítették a lakásukat, és félnek, hogy a gyermek mindent tönkretesz. Sokszor teljesen normális gyermeki viselkedés az, amit az ilyen szülők máris tiltanak. Aránytalanul több alkalommal konfrontálódnak a tiltott viselkedéseik miatt, mint ahányszor dicséretben részesülnének a jó magaviseletért. A betegesen eltúlzott lelkiismeretesség sokszor szorongáshoz és bűntudathoz, depresszióhoz és kisebbrendűségi érzéshez vezet. Akit így neveltek, az sok esetben ki nem állhatja önmagát. A túlonúl tág lelkiismeret viszont olyan emberré formálja a gyermeket, akit mások ki nem állhatnak. Az egészséges szülői szeretet nem tolerálja a gyermeknél az olyan viselkedést, amely fájdalmat okoz másoknak, vagy tönkretesz dolgokat. A gyermeknek meg kell tanulnia, hogy mi szeretjük az embereket, és használjuk a dolgokat, és egyikkel sem szabad visszaélni.

Az egészségtelen lelkiismeret legpusztítóbb fajtája a megbízhatatlan lelkiismeret. Ez leginkább olyan neveltetésből ered, ahol a szülők a maguk kénye-kedve szerint büntették a gyermeket, és nem annak viselkedése alapján. Az ilyen szülők mindent megengednek, amikor jókedvükben vannak, de elnászpárolják a gyermeket, ha éppen rossz napjuk van. A gyermek állandó bizonytalanságban él; sohasem tudhatja, hol vannak a határok. Megtanítja azonban a gyermeket arra, hogy kifinomult érzékel kiszimatolja, kinek mikor milyen hangulata van, és az alapján manipuláljon másokat. Mindhárom közül ez a legveszélyesebb. A leépült, sérült lelkiismeretet nehéz korrigálni. Isten segítségével azonban helyreállhat a lelkiismeret, és igazodhat az egészséges keresztyén korlátokhoz. Mint hívő szülők, törekedjünk arra, hogy „elég jó” szülei lehessünk gyermekeinknek. Neveljük gyermekeinket a nekik megfelelő módon. Mutassunk fel nekik egy olyan életpéldát, amelyből több békesség származik, mint zavar, és több öröm, mint csalódás. Ezt jelenti a fegyelmezés a legjobb értelmezés szerint...

Richard D. Dobbins (PhD)

klinikai pszichológus, az EMERGE Ministries alapítója (Akron, Ohio, USA)

– Apu, ha ez olyan hosszú lesz, mint a prédikációid, akkor inkább megkérem anyut!

A sikeres pásztori szolgálat titka

CLANCY P. HAYES

Mi a sikeres és növekvő gyülekezetek titka? Nemcsak egyféle válasz adható erre a kérdésre, de kétségtelen, hogy a sikeresnek mondható gyülekezetek közös vonása, hogy a pásztorok felismerték a laikus gyülekezeti munkások szolgálatba állításának és felkészítésének a fontosságát. Lyla Shaller megjegyzi: „Általánosságban igaz, hogy minél több gyülekezeti munkás áll szolgálatba, annál stabilabb a gyülekezet szerkezete. Minél inkább a pásztorra, mint központi szervező erőre hárulnak a feladatok, annál törekenyebb a gyülekezet.”

Bár a legtöbb pásztor elvben fontosnak tartja a gyülekezeti munkások bevonását, a gyakorlatban igen kevés erőfeszítést tesznek annak érdekében, hogy képezzék akár a vasárnapi iskolai tanítókat, akár a többi szolgálattelvőt.

A pásztorok vezetői stílusa nagyban meghatározza azt, hogy mennyire támaszkodnak a gyülekezetben fellelhető emberi erőforrásokra. Marlene Wilson szerint: „Ha te egy főnök, vagy szakértő, vagy akár egy munkás vagy, kevésbé valószínű, hogy megosztod a munkádat, vagy önmagadat. Ha azonban az a feladatod, hogy másokat alkalmassá tégy a feladatra, ez a vezetői és irányítói funkció kerül a látómeződ fókuszába. Az lesz a célod, hogy kitaláld, miként fejlődhetnek azok, akikre feladatot bízál. Ha nem vagy benne biztos, hogy mire van szükségük, akkor megkérdezed őket.”

Az első lépés, hogy másokat felkészíts a szolgálatra, hogy magadévá tedd a hívők egyetemes papságának elvét. A pásztoroknak el kell hinniük, hogy a laikus gyülekezeti munkások nem kevésbé Isten szolgálói, mint az, aki hétről hétre az Igét hirdeti a szószékről. Mel Ming is aláhúzza ezt az alapelvet, amikor azt állítja: „A gyülekezet tanítói szolgálata Istentől elhívott és megajándékozott emberek dolga, akiket Ő a gyülekezetnek adott” (Ef 4:11). Senki sem véletlenül kerül a szolgálatba. Senki sem azért kerül oda, mert nem tudott nemet mondani, és nem is csupán a természetes képességei miatt. Aki szolgálatba áll, azért teszi, mert a szuverén, mindenható Isten elhívta és odahelyezte (1Kor 12:18).

Azok a pásztorok, akik a gyülekezet minden egyes tagjában a potenciális lelki munkást látják, hamar rákényszerülnek, hogy kidolgozzák annak módját, miként segíthetnék a rájuk bízottakat, hogy a

legtöbbet kihozzák magukból az Isten Országáért. Bár a módszer gyülekezetenként változó lehet, a hatékony gyülekezeti munka közös eleme mégis a képzés.

A KÉPZÉS ÉRTÉKE

Az ismert író és pásztor, Bill Hull úgy látja, hogy képmutató dolog az, amit Isten Országáról prédikálunk, ha a képzés teljesen hiányzik a gyülekezet életéből. Azt állítja: „Képzés nélkül a hívők semmi mást nem tapasztalnak, csak kudarcot. A legbiztosabban úgy lehet elválni a lelkes hívők jövőjét, ha képzést nem adunk nekik, csak bátorítást. Mondd el nekik, hogy ők Isten papjai, az evangélium szolgálói, de ne mutasd meg nekik, hogy mindezt miként gyakorolhatnák!”

John Palmer hozzáteszi: „Lehetnek bármilyen jól szervezettek a gyülekezetünk, ha nem képezzük és készítjük fel az embereket az Istentől kapott szolgálat végzésére, azt fogjuk észrevenni, hogy akik belépnek a szolgálat ajtaján, kimennek a hátsó ajtón. Így pedig egyetlen szolgálat sem lesz sikeresen betöltve.”

Aligha kétséges, hogy a szolgálatra való felkészítés a pásztorok elsődleges felelőssége (Ef 4:11–16). A legtöbb pásztor számára azonban a legnagyobb kérdés az, hogy miként tudná hatékonyan és eredményesen képezni a tanításban, vagy más gyülekezeti munkában forgolódotkat.

A KÉPZÉS HELYE

Lawrence O. Richards és Gib Martin, a

Személyes szolgálat teológiája c. könyv szerző-párosa meggyőzően érvel, amikor a szolgálattelvők képzésével kapcsolatban a csoportmunkát helyezik előtérbe. „Az Újszövetség különös hangsúlyt fektet a csapatmunkára. Noha Pál és Péter neve toronyként magasodik a többiek fölé, ők sem magukban indultak el a szolgálatukba. Jellegzetesen egyik helyről a másikra haladva, mindig kiscsoportokban szolgáltak. Rendszerint megfigyelhető az érett tanítványoknak egy szűk csoportja, mint pl. Silás és Barnabás, akik együtt dolgoztak olyan személyiségekkel, mint Pál, de ott vannak körülöttük a fiatalabb tanítványok, mint pl. Timóteus, vagy Titusz.”

Jézus kitűnő mestere volt az ilyesfajta tanítvány-képzésnek. Kiválasztott 12 tanítványt azzal a céllal, hogy átadja nekik az Ő értékrendjét, tudását és céljait, hogy azok majd továbbvigyék az Ő szolgálatát (János 14:12).

A kiscsoportos képzésnek az az előnye, hogy az így felkészített munkásokat nem úgy dobják be a feladatok sűrűjébe, mint valami mély vízbe, hogy azután majd egyedül nyögjék a szolgálat összes terhét. „Az ilyen tanítvány-képzés hatékonysága azon múlik, hogy a mentor-vezető mennyire jó példa, mennyire tudja növekedésre ösztönözni a tanítványait, és mennyire képes megragadni a tanításra alkalmas pillanatokat.” Amikor egy jól képzett vezető keze alá tanítványok kerülnek egy ilyen csoportban, azok képzése az ő saját tempójuk szerint kell hogy történjen.

Képzett munkások éveken át figyelték, hogy miként működik a gyakorlatban az ilyen aktív részvételen alapuló képzés, amely ideális módszere lehet gyülekezeti munkások gyakorlatias, életszerű helyzetekben történő felkészítésének.

A KÉPZÉS ÁTTEKINTÉSE

Mielőtt elindítanánk a képzés folyamatát, nem árt meghatározni, hogy pontosan mit szeretnénk elérni vele. Kenn Gangel szerint egy hatékony kép-

zési program alapját 3 tényező alakítja: a motiváció, a követelmény-szint és a kiértékelés. A vezető feladata, hogy hangsúlyossá tegye a tanítványok számára a szolgálatuk fontosságát, hogy meghatározza a gyülekezet minőségi elvárásait, valamint hogy folyamatos, segítőkész, helyreigazító instrukciókkal lássa el a képzés résztvevőit.

Jézus tanítói szolgálatának áttekintése segít ebben az alapvetésben. Bill Hull észrevétele szerint „Jézus egy hatlépcsős tanítási metódust állított fel: 'mondd el, mit', mondd el, miért', 'mutasd meg, hogyan', 'csináld velük', hagyd, hogy csinálják', végül 'helyezd őket harcállásba!'"

John Palmer hasonló megközelítésben taglalja a képzést Jézus szolgálatának alapján. Szerinte az öt szint a következő: 1), együtt lenni azokkal, akiket tanítunk; 2) elmagyarázni: mit, hogyan; 3) bemutatni: mit, hogyan; 4) engedni, hogy csinálják; 5) segítőkész javaslatokat tenni.

A KÉPZÉS ESZKÖZEI

A személyes képzés (egy mester – egy tanítvány) mellett, amit minden hívőnek hasznos lenne elvégezni, sok más formája is lehet a képzésnek, amelyben bizonyára szívesen látnád a gyülekezedet munkásait bekapcsolódni. Íme néhány példa, amelyek mindegyikéből hasznosíthatunk valamit.

Területi képzési alkalmak

Ezek az évenkénti képzési lehetőségek olyan szakmai műhelyek, amelyek bizonyos képességekre, technikákra, vagy azok tudatosítására összpontosítanak. A területi vezetők magasan képzett és országosan elismert előadókat hívnak meg, akik néhány kulcsfontosságú téma áttekintésével segítik a gyülekezeti munkásokat a szolgálat hatékonyabb végzésében. Az ilyen alkalmaknak vannak költségei is, ezek azonban csupán csekély befektetések ahhoz képest, amekkora áldást nyernek a résztvevők, és rajtuk keresztül a gyülekezetek.

Továbbképző tanfolyamok

Az ilyen tanfolyamok általában hosszabb időszakot vesznek igénybe, ezért nagyfokú odaszánást és rendszeres részvételt igényelnek. Egyre inkább az információ kommunikálásának kérdésére fókuszálnak, de felmerült a szüksége a gyakorlati képzésnek is.

Minden évben az országos Vasárnapi Iskolai Hivatal meghirdet egy ilyen munkásképző tanfolyamot, hogy segítsen az otthoni képzési tevékenységek megszervezésében. Ha a vasárnapi iskolai tanítók csoportja minden évben átvész egy ilyen tanfolyami kézikönyvet, akkor máris sokkal felkészültebben végzik a szolgálatukat, amire Isten elhívta őket.

A tanítók számára készült tanfolyami anyagon túl a Vasárnapi Iskolai Hivatal rendelkezésre bocsát egy füzet-sorozatot, amely a gyü-

lekezetben folyó képzés minden területét átfogja. Ez a program lehetőséget nyújt a lelkipásztoroknak arra, hogy munkatársaikat összefogva együtt tekintsék át a gyülekezet működését és célkitűzéseit; emellett segítséget nyújt az egyes specifikus szolgálati területekre történő képzésekhez.

Konferenciák és csendeshetek

A helyi gyülekezetek által szervezett konferenciák és csendeshetek ideális környezetet biztosítanak a közösség-építésre, egymás buzdítására és motiválására.

Havonkénti tanítóképző alkalmak

A havonkénti tanítóképző alkalmak rendszeres lehetőséget biztosítanak a vezetők számára, hogy látást nyerjenek, pásztorolásban részesüljenek, és fejlesszék a képességeiket.

I. Látás. Ez egy olyan alkalom, amikor a szolgálat miéértjére fókuszálunk. A látás kitisztulásán keresztül nyerhetünk motivációt és inspirációt. Azok a vezetők, akik beteljesítik a látást, megerősödnek. Mindenkit arra bátorítunk, hogy érjen el újabb résztvevőket, és segítsenek a növekedésben azoknak, akik már a csoportba tartoznak.

II. Lelkigondozás. Ezt az időszakot arra használjuk, hogy a vezetők pásztori lelkigondozásban részesüljenek. A vezetők létrehozhatnak egy szolgáló csoportot, amely terveket készít. Az idő nagy részét annak szenteljük, hogy a vezetők együtt imádkozhassanak, megosztva egymással szükségüket.

III. Képesség-fejlesztés. Minden egyes találkozáson van valamilyen specifikus témája, amiben a szolgálattevőket igyekszik továbbképezni. Ilyenkor nem valamiféle általános, felületi áttekintésre törekszünk, hanem egy bizonyos, a szolgálatukkal összefüggésben lévő kérdésben igyekszünk elmélyedni azon a héten.

A KÉPZÉSEK JUTALMA

Marlene Wilson nagyon helyesen foglalta össze a képzések jutalmát: „Amikor arra törekszünk, hogy egyre jobban segítsük a gyülekezeti munkásokat abban, hogy ne csak felfedezzék, de használják is ajándékaikat, semmi kétségem afelől, hogy a gyülekezet belső szükségei és problémái sokkal hatékonyabb orvoslásban részesülnek.”

Bár a kezdeti befektetések nagynak tűnhetnek, a hosszú távú haszna megmutatkozik majd a munkatársak egyre növekvő létszámában, és ez nyereségessé teszi a befektetéseket.

Czlancy P. Hayes

a vasárnapi iskolai szolgálatok képzési koordinátora
(Springfield, Missouri, USA)

SHARON ELLARD

Pásztorok / mentorok kerestetnek: HŰSÉGES TANÍTÓK

- útban a hatékonyság felé

Minden héten megszámlálhatatlanul sok tanító indul el, hogy a vasárnapi iskolai csoportját tanítsa. A hét többi napján ezek a tanítók mint vízvezeték-szerelők, ápolónők, postások, vállalkozók, pincérek, stb. dolgoznak. Amikor eljön a vasárnap, megnyitják Isten Igéjét, hogy betöltsék a Nagy Misszióparancsot (Máté 28:18–20). Lehetnek-e elég hatékonyak a tanítvánnyá tevés munkájában ezek az önkéntesek?

Smith Wigglesworth egy egyszerű vízvezeték-szerelő volt, de miután a Szent Szellem betöltötte, igen eredményes pásztorrá vált. Az Újszövetségben Jézus egyszerű halászokat, vámszedőket, sátorkészítőket hívott el. Nem negyedévenként hívta össze őket valami tanterembe; beléjük ültette azt a látást, hogy mivé formálják majd a világot. Személyesen mutatta be nekik, milyen a jó tanító, és közben válaszolt a kérdéseikre is. Lehetőséget biztosított nekik, hogy kipróbálják magukat a szolgálatban. A Szent Szellem által isteni erővel ruházta fel őket.

Manapság a vasárnapi iskolák élén ugyanolyan emberek szolgálnak, mint amelyeket Jézus elhívott. Néhány tanító igen eredményesnek bizonyult a tanítvánnyá tevésben, míg sokan mások, bár igen hűségesek, sokkal eredményesebbek is lehetnének. Ha továbbképeznénk ezeket az önkénteseket, a szolgálatuk gyümölcse megsokszorozódna.

Mi lehet a pásztor szerepe ezeknek az egyébiránt hűséges tanítóknak a továbbképzésében, hogy életre szóló változásokat eredményezzen tanítványozó szolgálatuk?

TISZTÁZZUK A VASÁRNAPI ISKOLA KÜLDETÉSÉT

A tanítások célja nemcsak annyi, hogy sorban átvegyünk minden leckét, vagy hogy megtöltsük a tanulók fejét bibliai információkkal. Célunk az, hogy az életük radikális változáson menjen át. Isten terve minden résztvevőre nézve az, hogy odaszánt életű követője legyen Krisztusnak. A vasárnapi iskola célja, hogy Isten népét bevezesse Isten Igéjébe, hogy Isten Igéje bekerüljön Isten népe szívébe, hogy majd onnan belülről induló változásokot produkáljon az életükben. A pásztor feladata, hogy ezt a látást képviselve világossá tegye a küldetésüket.

OSSZUK MEG A LÁTÁSUNKAT

A vasárnapi iskolára vonatkozó látásnak összhangban kell lennie az egész gyülekezetre vonatkozó látással. Ha a pásztornak van látása arra nézve, hogy mi Isten terve a gyülekezettel, mindenképpen hasznos, ha azt megosztja a vasárnapi iskolai tanítókkal is. Fontos, hogy ezek az önkéntesek átlássák, miként szolgálhatja a vasárnapi iskolai munka az egész gyülekezet szellemi jólétét.

TARTSUNK KIÉRTÉKELÉSEKET ÉS ÖNÉRTÉKELÉSEKET

Segíteni kell a tanítókat abban, hogy időről időre kiértékeljék a vasárnapi iskolai munka hatékonyságát abból a szempontból, hogy az mennyire képes átadni a bibliai tanítást és alapelveket, illetve mennyiben változtatja meg az emberek életét. Ha az a célunk, hogy Krisztushoz hasonlóvá formálódjunk, hol tartunk ebben? A fiatal fiúk mennyire képesek arra, hogy „odatartsák a másik arcukat is”? Hány fiatal leány állt be a gyermekmunkába, mint önkéntes? A vállalkozóink mennyire támogatják a szegényeket? Az idősebb felnőttek milyen arányban vesznek részt a gyülekezeti munkában? A vasárnapi iskolás gyerme-

kek eddig nemhívó szülei közül hányan fogadták el az Úr Jézust? Hányan tudják elmondani, hogy betöltötte őket a Szent Szellem? A diákok milyen aktivitással vesznek részt a településen folyó missziómunkában?

LEGYÜNK PÉLDAKÉPEI ÉS SEGÍTŐI A TANÍTÓKNAK

Ki ne szeretné látni, hogy a gyülekezetében folyó vasárnapi iskolai munka előre halad a hatékonyság területén? Imádságos szívvel gondoljuk végig, mit tehetnénk ennek érdekében. Szánjunk időt a tanítókkal való együttlétre. Ez azt az üzenetet közvetíti feléjük, hogy szolgálatuk igen fontos, és megbecsüljük őket. Negyedévente legalább egyszer találkozzunk velük. Az ülések során modellezzük előttük azt, ahogyan szeretnénk, hogy ők is tanítsák a rájuk bízottakat. Szeretnénk, hogy tanítvány-központúak legyenek? Alkalmazzuk az interaktív tanítást, hogy megoszszuk velük látásunkat. Adjunk nekik mozgási szabadságot. Hadd döntsék el ők maguk, miként szeretnének javítani a tanítás színvonalán. Kérjük meg őket, hogy fogalmazzák meg szolgálatuk hosszú távú célkitűzéseit, hogy annak alapján időnként kiértékelhessék saját munkájuk hatékonyságát. Igyekezzünk konkrét dolgokat megfogalmazni, hogy világosan lehessen majd látni, megvalósultak-e azok. Igyekezzünk csupán katalizátorként részt venni az ilyen üléseken; vázlatosan ismertessük a célkitűzéseket, válaszoljunk a felmerülő kérdésekre, és osszuk kisebb csoportra a tanítókat az általuk tanított korosztály szerint, hogy ők maguk dolgozhassák ki a legmegfelelőbb stratégiát, amellyel elérhetik szolgálatuk célját. Fontos, hogy az ülések végén mindenki, úgy a pásztor, mint a tanítók jól lássák, mindez azért történt, hogy a vasárnapi iskolai munka egy lépéssel előbbre lépjen a hatékonyság felé.

A Vasárnapi Iskola rendelkezik azzal a potenciával, hogy életet változtasson meg. Alkalmas arra, hogy mobilizálja a hívőket a szolgálatra. Segíthet a gyülekezetnek az új hívők integrálásának folyamatában. Felkészíti a hívőket arra, kimenjenek, és elérjék azokat, akiknek szükségük van arra, hogy halljanak Krisztusról. Mindez azonban nemcsak úgy magától történik. Az Ef 4 szerint a gyülekezet vezetői felelősek azért, hogy felkészítsék a tanítókat, akik pedig felkészítik a szenteket a szolgálat végzésére. A pásztor kulcsfontosságú szerepet játszik abban, hogy a vasárnapi iskolai szolgálat nagyobb és nagyobb hatással legyen a gyülekezet jelenlegi és jövőbeni tagjainak életére.

Aki nem volt „félkeresztény”:

John Wesley rendkívüli élete és hagyatéka¹

1739. április 2-án egy mindössze 158 centi magas, vékony alkátú anglikán lelkész lépet föl az egyik téglagyár udvarán felállított kis emelvényre az angliai Bristol külvárosában. Oxfordban szerezte a diplomáját, ahol arra tanították, hogy mindent jó rendben és illendően tegyen. A szabadtéri igehirdetés nem fért az illendőség keretei közé, ám őt három dolog motiválta, hogy szakítson a tradíciókkal: Isten megáldotta barátja, George Whitefield szabadtéri igehirdetéseit; a legtöbb templom ajtaja bezárult előtte; továbbá olthatatlan tűz égett a szívében az elveszettek megmentéséért.

Valószínűleg azon a napon is hűvös volt és esett. A prédikáció feltételezhetően hosszan tartott és nehezen lehetett hallani, mégis háromezren voltak kíváncsiak rá, és sokan közülük meg is tértek. „Ahogy felállt az emelvényre – emlékezett vissza egyik hallgatója –, hátrafésülte a haját, majd arrafelé fordult, ahol én álltam. Úgy éreztem, engem néz. Ahogy beszélt, mintha éppen nekem szánta volna az üzenetét. Ezt mondtam magamban, amikor befejezte: ‘Ez az ember ismeri a szívem legféltettebb titkait is!’”²

Így kezdődött hát John Wesley (1703–91) hosszú, gyümölcsöző és bámulatosan termékeny szolgálata. Már a kezdet kezdetén elhatározta, hogy soha sem lesz „félkereszténnyé” – ahogy ő nevezte. És nem is lett. A következő 52 év folyamán több mint 250.000 mérföldet tett meg lóháton (átlagosan napi négy órárt és heti 7 napot töltött nyeregben!). Átlag két prédikációt mondott el naponta, kiterjedt levelezést folytatott, egy teljes kommentárt írt a Bibliához, megszerkesztett és kiadott egy ötven kötetből áll keresztény könyvtárat, rengeteget olvasott, ismertetést írt kortárs szerzők műveikhez, százakat képzett ki a szolgálatra, és pásztorolta valamint összefogta azt a mindinkább növekvő egyházon belüli mozgalmat, amelyből a későbbi Metodista Egyház nőtte ki magát.

J.C. Ryle így értékelte Wesley-t: „Csak azoknak lehet fogalmuk róla, milyen tömérdek munkát végzett el, akik elolvasták ötven éven át vezetett Naplóját. Ember talán soha nem tartott még annyi vasat egyszerre a tűzbe úgy, hogy közben sikerült volna ilyen sokat is forrón tartania! [...] Úgy írt, mint akinek nincs más dolga az íráson kívül; úgy prédikált, mint akinek nincs más dolga a prédikáláson kívül; és úgy irányított, mint akinek nincs egyéb dolga, csak az irányítás.”³

Önmagáról így vallott: „Bár mindig sürgős a dolgom, sohasem sietek, mivel soha nem vállalom több teendőt annál, amennyit még lelki nyugalommal el tudok végezni.”⁴ Ez a megingathatatlan céltudatossággal párosuló nyugalom volt a titka szellemi termékenységének.

KORAI ÉVEK

Wesley neveltetése nagyban hozzájárult ahhoz, hogy később ilyen hasznos eszközzé vált Isten kezében. 1703-ban született az angliai Epworth-ban, Samuel és Susannah Wesley tizenkilenc gyermeke közül a tizenötödikként. Apja Puritán gyökerekkel rendelkező falusi episzkopális pap volt. John Wesley nagyapja és dédapja részese volt ugyanannak az üldözésnek, amelynek során John Bunyant is börtönbe vetették. Hősünk a spártai fegyelem és a gyengéd szeretet keverékét kapta neveltetés gyanánt – a történelem több neves keresztény vezetőjének a jelleme formálódott ebben a kemencében.

Oxfordban tanult, és a húszas éveiben szentelték pappá. 27 évesen testvérével, Charles-szal diákszövetséget alakítottak, melynek célja egymás támogatása volt a szentségben való növekedésben. Szüntelenül imádkoztak, börtönöket látogattak, alamizsnát osztottak a szegényeknek, és rendszeresen találkoztak közös imádkozás és bibliatanulmányozás céljából. A többi diák gúnyosan „szent klub” néven emlegette csoportjukat.

De Wesley mindezen erőfeszítések ellenére sem volt még megtért keresztény. Mivel a maga jócselekedeteiben, jó

szándékában és Isten elismeréséért tett erőfeszítéseiben bízott, saját tapasztalatból tudta, milyen a Törvény kötelékében élni. Buzgóságához nem párosult ismeret, ezért képtelen volt szabadulni a kínzó büntudattól, alkalmatlanság-érzéstől és halálfélelemtől.

32 évesen testvére társaságában az Egyesült Államokbeli Georgiába hajózott, hogy az indiánoknak hirdesse az evangéliumot. A hajó útközben ádáz viharba került. A fedélzetet elborító hullámok olyan magasak voltak, hogy csaknem kimozdították a helyéből még a fő árbocot is. Wesley azt hitte, vége az életének. Rettegés lett úrrá rajta, mivel nem volt békessége Istennel.

Akaratlanul is észre kellett vennie, milyen békés és nyugodt a vele együtt utazó huszonhat Moráviai misszionárius. Wesley még nem élte át az újjászületést, aminek azok a békességüket köszönhetnék, de vágyott rá. Kétévnyi eredménytelen misszionárius munka után azzal a meggyőződéssel tért vissza Georgiából Angliába, hogy neki éppoly nagy szüksége van a megtérésre, mint az indiánoknak, akiket megpróbált elérni az evangéliummal.

Tíz éve volt már felszentelt anglikán pap, amikor 35 évesen részt vett egy esti istentiszteleten a londoni Aldersgate utcába. „Valaki Luthernek a Római levélhez írt előszavát olvasta föl” – emlékezik vissza később. „Háromnegyed kilenc tájt, miközben ő (Luther) a változásról beszélt, amelyet Isten a Krisztusba vetett hit által munkál ki az emberben, úgy éreztem, mintha valami szokatlanul melengetni kezdené a szívemet. Tudtam: immár Krisztusban bízom, egyedül tőle várom a megváltásomat. [...] Ő az én bűneimet is elvette, igen, az enyéimet is, és megszabadított a bűn törvényétől és a haláltól!”⁵

Wesley új emberré lett. Amilyen régóta és reménytelenül próbált a saját

erejéből megigazulni, annál nagyobb örömmel töltötte el az egyedül hit által elnyerhető üdvösség tudata. Néhány hónappal később már a cikk elején említett bristoli igehirdetését tartotta, s ezzel kezdetét vette a Szentlélek erejével átítatott, ötvenkét éves szolgálata, amely átírta Anglia történelmét.

AZ EMBER

Isten több figyelemre és említésre méltó tulajdonsággal is megáldotta John Wesley-t. Wesley mindenekelőtt rendkívüli hangsúlyt fektetett a prédikációra. Világosan látta, hogy Isten minden szolgájának ez kell, hogy legyen a legfőbb dolga. Meggyőződését a gyakorlatba is átültette: 1739 április 8-án vasárnap reggel 7 órakor 1.000 embernek prédikált Bristolban, majd néhány órával később 1.500 embernek tartott szabadtéri igehirdetést a kingswoodi Hannam hegy tetején. Még mindig ugyanazon a napon 5.000 ember előtt beszélt Rose-Greenben. Két nappal később Bathba ment, ahol újabb három prédikációt tartott meg hasonló tömegek előtt. És tette mindezt hangosítás nélkül, belekiabálva üzenetét a szélbe és a levegőbe.⁶

Másodszor, Isten ereje volt vele. Bár nem volt rendkívüli tehetségű szónok, hallgatóira rendszerint óriási hatást gyakorolt a Szentlélek meggyőző jelenléte. Gyakran szerepelnek Naplójában ehhez hasonló bejegyzések: „Hallgatóim közül sokan könnyek között és zokogva kiáltottak Istenhez. Némelyek térdre hullottak, és hosszan úgy is maradtak, mert kiment belőlük minden erő.”⁷ Wesley egyik ajándéka, de személyisége sem nyújtott magyarázatot az ehhez hasonló történésekre. Maximálisan Isten természetfeletti kenetére bízta magát, melyet az Úr gazdagon ki is árasztott szolgálatán keresztül.

Harmadszor, Wesley bátor ember volt, aki nem félt senkitől. Az Úrtól kapott kenet komoly üldöztetést vont maga után; Wesley gyakran találkozott felbőszült tömegekkel. „Ahogy kimentünk – írja az egyik ilyen esetről – szokás szerint gúnyos megjegyzésekkel, kövekkel és sárral üdvözöltek bennünket.”

„Gyakran támadtak Wesley-re és barátaira – mondja az egyik életrajzíró - husángokkal, korbáccsal, téglákkal, bűzbombákkal és záptojással felfegyverkezett bandák. Előfordult, hogy bikákat hajtottak a hallgatóság közé, vagy lovasok gázoltak keresztül rajtuk.”⁸

De Wesley a makacs ellenállás dacára is hajthatatlan maradt, és Pálhoz hasonlóan mindig Isten országát kereste először – félelem nélkül. (Micsoda különbség volt az új Wesley és az Atlanti óceánon félelmek között hánykolódó hitetlen között!)

Wesley bátorsága már szolgálata elején megmutatkozott, amikor visszatért szülőfalujába. Amikor a helyi plébános, aki időközben elhunyt édesapja hivatalába lépett, lelkesedését kifogásolva nem engedte prédikálni, Wesley apja sírjára mászott fel a templom mellett, és onnan prédikált egy jókora tömegnek komoly eredménnyel.

Negyedszer, Wesley mindig hűséges maradt az Anglikán Egyházhoz. Nem volt szándékában új egyházat alapítani. Ezrek tértek meg szolgálata nyomán, mégis egyházon belüli mozgalomként vezette híveit, az Anglikán Egyház berkein belül maradva. Ez gyengeségéül tudható be, nem akarta ugyanis észrevenni, mi történik körülötte: Isten kihívott magának egy népet a halott egyházi struktúrából. Halála után követői végül elszakadtak az Anglikán Egyháztól és létrehozták a Metodista Egyházat. Ennek jelenleg több mint 9,7 millió tagja van, de Wesley kenetét sajnálatos módon jórészt elveszítették.

WESLEY ÉLETÉNEK TANULSÁGAI

Vajon mi mindent tanulhatunk meg John Wesley életéből? Először is azt, hogy a kéz, amely a bölcsőt ringatja, gyakran a világot is igazgatja. John és Charles Wesley túlnyomórészt édesanyjuk szorgalmas tanításának, magas erkölcsi elvárásainak, istenfélő életvitelének és lelki útmutatásainak köszönheték, hogy azzá váltak, akiké váltak. Valószínűnek tartom, hogy a tizenkilenc gyermek körül végzett fáradságos munka közben nem mindig volt tudatában, milyen különleges módon használja őt Isten, pedig így történt.

Második tanulság, hogy Isten néha azért tartja az embereket a hitetlenség kínjai között, hogy annál nagyobb öröm és hála töltse el őket, amikor végre elnyerik az üdvösséget. Az előtte járó Lutherhez és a később élt Spurgeonhoz hasonlóan Wesley-n is mérhetetlen megkönnyebbülés és boldogság lett úrrá, amikor megnyílt a szeme a kizárólag hitből való megigazulás igazságára. Meghatározó pillanat volt ez az életében, s prédikációiban újra meg újra visszautalt az Isten ingyen kegyelme fölött érzett határtalan öröme.

Harmadszor megérthetjük, hogy az igazság mindig annyira lesz népszerűtlen, amennyire Isten ereje által szóljuk. Wesley-nek a rajta nyugvó isteni erő mértékével egyenes arányosságban volt része üldözésekben is. Bennünket kevésbé üldöznek, mivel kevés az erőnk. Legtöbbünk semmilyen fenyegetést nem jelent az ördögnek nézve. Ha azonban az Úr Wesley szellemi erejével ruház fel bennünket – hogy általa fölrázzuk nemzetünket – az egész pokol felkel ellenünk, ahogyan John Wesley ellen is annak idején.

Negyedszer, a Szentlélek ereje által történő prédikálás mindennél fontosabb voltát tanulhatjuk meg John Wesley életéből. Isten Igéjének erejével rázta meg Angliát, amelyet a tüzes és rendíthetetlen hitű Wesley szájába adott. Az Úr mindig így munkálkodott, és ezen soha nem fog változtatni. Istentől felkent igehirdetés nélkül nincsenek nagy ébredések.

Ötödször arra is felhívja a figyelmünket John Wesley élete, hogy igenis van helye Isten országában az egyedülálló szolgálónak is. Wesley 47 éves korában feleségül vette ugyan Molly

Vazeille-t, de ezzel hibát követett el. El ugyan soha nem váltak, végül mégis külön költöztek. Wesley elhívása minden bizonnyal nem volt összeegyeztethető a családi élettel. Szüntelenül úton volt, folyton elfoglalt, és minden egyebet félretéve munkálkodott Isten országának a terjesztéséért. Képtelen volt annyi időt és figyelmet szentelni egy asszonynak, amennyit a házastársi eskü megkövetel. Isten feltételezhetően egyedülálló életet szánt John Wesley-nek.

William P. Farley

Pinnacle Communications
(Spokane, Washington, USA)

**William Farley: For His Glory c. könyve
megrendelhető a következő címen:
Pinnacle Press, P.O. Box 8146, Spokane,
WA 99203.**

Legzetek

1. Christian History Magazine, Volume 2, no. 1, és 2001 tél, 69. old
2. Richard M. Hannula, Trial and Triumph (Nashville: Cannon Press, 1999), 201, 202. old.
3. J.C. Ryle, Christian Leaders of the Eighteenth Century (Edinburgh, Scotland: Banner of Truth, 1981), 83, 84. old.
4. Ibid., 84. old.
5. Christian History Magazine (Volume 2, no. 1): 32 old., idézet Wesley Naplójából.
6. John Wesley Naplója.
7. Hannula, 202. old.
8. Garth Lean, Strangely Warmed (Wheaton: Tyndale, 1979), 77. old.

„Nagy Emberek” a gyermek életében - a lelkipásztor felelőssége -

DONALD A. LICHI

A lelkipásztorok gyakran tanácsolnak és lelkigondoznak olyan szülőket, akik segítséget keresnek a gyermekneveléssel elkerülhetetlenül együtt járó kihívásaikban. A szerző kutatásai azt támasztják alá, hogy a lelkészek lelkigondozói hivatallukban gyermekneveléssel kapcsolatos kérdésekkel és családi problémákkal találkoznak a leggyakrabban. Fontos ezenkívül megemlíteni, hogy a pásztor a gyülekezethez tartozó gyermekek szemében „Nagy Ember”-nek számít.

Jézus számára nagyon fontosak a gyermekek, ezt tükrözi a Márk 10,14-ben olvasható kijelentése is: „Engedjétek hozzám jönni a kisgyermeket, és ne tiltsátok el tőlem őket, mert ilyeneké az Isten országa.” Jézus kétségkívül szereti a gyermekeket, nekünk is kötelességünk hát szeretni őket, akik „Nagy Embernek” számítunk a szemükben. Feladatunk a gyermekek lelkigondozása és Isten szerinti nevelése, s e munkánkban komoly ösztönzőt jelenthet számunkra a gyermekek Krisztushoz vezetése.

Alapvető fontosságú igazság, hogy a gyermeknek címzett üzenetek gyakran még felnőtt korában is ott visszhangoznak az illető fülében. „A gyermek szüli a felnőttet” – fogalmazott egyszer valaki igen találóan. Ez más szóval annyit jelent, hogy a gyermek istenképe és énképe az élet igen korai szakaszában alakul ki. Az istenképét jórészt a gyermek életében jelenlévő „Nagy Emberek” alakítják. Fontos szerepet játszik ebben a folyamatban a lelkipásztor is, de vajon hogyan közvetíthet egészséges önértékelést a gyermek felé?

Mivel a gyermekek rendszerint igen komolyan veszik az általuk ismert „Nagy Emberek” szavait és tetteit, tudatnunk kell velük, hogy szeretetre méltóak, értékesek, hibáikra és bűneikre bocsánatot nyerhetnek, valamint hogy képesek a változásra, hiszen az Úr végtére is mindannyiunkat ilyennek lát. Az egészséges énképpel rendelkező gyermek sokkal könnyebben alakít ki egészséges istenképet. Következzék most néhány gyakorlati tanács mindazok számára, akik szeretnének segíteni a gyülekezethez tartozó gyermekeknek az Isten szerinti énkép megalapozásában:

1. Adjuk gyermekeink tudtára szavainkkal, hogy értékesek a számunkra és Isten számára egyaránt. Ha a gyermek azt hallja tőlünk, hogy „Nagyon értékes vagy”, azt így fordítja le magában: „Nagyon értékes vagyok!”
2. Tartsuk tiszteletben a gyermek nevét! Az Úr jelentőséget tulajdonít a neveknek – még a csillagoknak is egyen-egyenként nevet adott (Ézs 40,26). Kerüljük a negatív tartalmú beceneveket, és használjunk inkább szeretetteljes megszólításokat, mindig az adott helyzetnek megfelelően.
3. Mondjuk ki gyakran a gyermek nevét vidám hangvétellel, és említsük meg gyakran jó és hasznos cselekedetekkel összefüggésben. Vegyük észre, amikor jót tesz.
4. Teremtsünk velük szemkontaktust, és ha lehetséges, ereszkedjünk le velük egy szintre. Gyermekeket istentiszteleten gyűjtjük őket magunk köré, mi pedig ülünk le a kör közepére, és így hirdessük nekik Isten Igéjét.
5. Mindig a gyermek jellemző tulajdonságait illessük megjegyzésekkel, ne pedig testi adottságait vagy külső megjelenését. Vegyük észre és dicsérjük meg őket, ha együttműködők, kedvesek, segítőkészek vagy más hasonló pozitív tulajdonságról tesznek bizonyosságot.
6. Kerüljük a félreérthető általánosításokat: ne azt mondjuk, hogy „Peti, te egy nagyon kedves fiú vagy!”, hanem inkább: „Peti, láttam, hogy megkínáltad Mártit is a cukrodból. Ez igazán kedves volt tőled.”
7. Ne várjunk tökéletes viselkedést és teljesítményt a gyermektől most mindjárt, hanem tekintsünk inkább várakozással az elé, amivé a jövőben válhat. A gyerekeket gyakran

- szüleik büszkesége motiválja jó jegyek szerzésére vagy sporteredmények elérésére.
8. Ha egy gyermek segítségért fordul hozzánk, legyünk készségesek, ne mutassunk érdektelenséget, ne látsszunk túlzottan elfoglaltnak vagy idegesnek. Ha mégsem tudunk ott helyben időt szánni a gyermekre, mondjuk ezt: „Most azonnal nem tudok segíteni, de ha pár perc, és a tied vagyok, ha tudsz annyit várni.”
  9. Tiszteljük a gyermekekben is az embert. Osszuk meg velük a gondolatainkat, természetesen az életkoruknak megfelelő szinten. Ne szakítsuk félbe őket. Használjunk olyan kifejezéseket, mint „kérlek”, „légy szíves” vagy „köszönöm”.
  10. A rájuk bízott feladatok elvégzéséért mondjunk köszönetet és dicséretet. Vegyük észre a legkisebb feladat elvégzésébe fektetett energiát és az ahhoz szükséges pozitív hozzáállást is.
  11. Mutassunk gyengédséget a gyermek iránt az életkorának megfelelő testi kontaktus megteremtésével. Jézus annak idején ölébe vette a kisgyermeket. A gyermekek számára ma is sokat jelent, ha a lekipásztor például kezét fog velük.
  12. Tanítsuk gyermekeinket illemre és megfelelő szóhasználatra a testi funkciókat illetően.
  13. Ha egyik gyermek kritizálja a másikat, ellensúlyozzuk a kritikát kedves szavakkal. A gyerekek, különösen ha testvérekről van szó, néha rendkívül kegyetlenek tudnak lenni egymással.
  14. Tanítsuk meg gyermekeinknek, hogy feladataikat igyekezzenek mindig időben elvégezni. Helyezzünk hangsúlyt a határidőkre, és biztassuk erre a szülőket is.
  15. Tanácsoljuk a szülőknél, hogy törekedjenek csöndes otthoni légkör kialakítására, és mindig közvetlen közelről beszéljenek a gyermekhez ahelyett, hogy messziről kiabálnának neki.
  16. Javasoljuk a szülőknél, hogy előre készítsék fel gyermekeiket a különböző eseményekre, ahelyett hogy automatikus és azonnali alkalmazkodást várnának tőlük. Például: „15 perc múlva villanyoltás!” vagy „Elmegyünk a boltba, de most csak ezt és ezt veszünk.”
  17. Bátorítsuk a szülőket, hogy éljenek a feladatadás nevelő eszközével, és életkoruknak megfelelően bízzák meg gyermekeiket mindennapi teendőikkel. Aki családban él, arra bizonyos feladatok hárulnak, így például rendrakás a gyerekszobában, mosogatás, konyhai teendők és kerti munkák.
  18. Javasoljuk a szülőknél, hogy napi rendszerességgel töltsenek értékes időt kettesben gyermekükkel. „Ez a félóra most csak a tied meg az enyém. Miről szeretnél beszélgetni vagy inkább csináljunk együtt valamit?”

19. Biztassuk a szülőket, hogy minden egyes napon akarják örömeiket lelteni gyermekükben. Segítsünk nekik aktívan részt venni a gyermek elfoglaltságában, akkor is, ha ők azt nem találják túlzottan érdekesítőnek.

20. Ami a fegyelmezést illeti, igyekezzünk előre tudatni a gyermekkel tettei következményét (negatívakat és pozitívakat egyaránt), amennyiben ez lehetséges. „Ha ezt és ezt teszed, ez fog történni; de ha ezt és ezt teszed, akkor ez történik.” Isten „áldás és átok” hirdetésének nevezte a gyermeknevelésnek ezt a formáját. A különböző szülőtipusok közül az a leghatékonyabb, aki a szeretetet és a fegyelmezést is egyformán komolyan veszi.

Tanítsuk meg a szülőknél a hatékony gyermeknevelés három kulcsszavát, melyek a következők: határozottság, igazságosság és barátságosság. A Példabeszédek 22,6-ban olvasható „nevelni” ige jelentése: megszeliđíteni valakit, aki addig vad volt, és kifejleszteni az érzékét a jó és építő dolgok iránt. Nekünk, akik a gyermekek szemében „Nagy Emberek” vagyunk, feladatunk lelkipáncolás és személyes példamutatással is megtanítani a gyülekezetünkhöz tartozó szülőket a gyermekeikhez való helyes viszonyulásra.

Donald A. Lichi, Ph.D.

az EMERGE Ministries alelnöke
és oktatási vezetője (Akron, Ohio, USA)

JEGYZETEK

Donald A. Lichi, The Many Roles and Demands of the Assemblies of God Pastor, Enrichment 1, no. 2 (1996): 88-92. old.

HULIGÁNOKBÓL TANITVÁNYOK

W E S B A R T E L

Furcsának, csaknem hihetetlennek tűnik, hogy minden héten, a hétnek egy bizonyos napján az egész társadalom rettegni kezdett. Pedig pontosan ez történt Angliában a XVIII. sz. második felében. A felüdülés és pihenés ideje helyett a vasárnap a félelem és rettegés napjává vált a felnőtt lakosság számára.

Az ok egyszerű volt: ez volt a gyermekek egyetlen szabadnapja. A gyermekeknek is heti 6 napot kellett dolgozni a gyárakban, így a vasárnap volt az egyetlen

nap, amikor kiereszthették az egész héten át elfojtott rosszaságot. Ezeknek a gyermekeknek a legnagyobb része olyan családokból jött, ahol semmiféle vallásos, vagy szociális megkööttség nem létezett, így viselkedésük magától értetődik.

Robert Raikes, a Gloucester Journal tulajdonosa és kiadója volt az első, aki megállapította a gyermekek viselkedésének destruktív természetét, és azt hangoztatta, hogy tenni kell valamit, hogy megtaláljuk az útját, hogyan nevelhetnénk meg őket, vagy legtöbbször közülük a börtönökben végzik. A szörnyűséges körülmények miatt, amelyek között azokban az években a gyermek-munkások is dolgoztak, a hagyományos oktatási rendszer nem tűnt működőképesnek.

Ez az istenfélő ember létrehozott egy iskolát ezeknek a gyerekeknek, ahova vasárnaponként járhattak. Tanterve a Biblia volt. Négy asszonyt alkalmazott, hogy tanítsák meg a gyermekeket a Biblia olvasására. Hamarosan már több mint 100, 6-14 éves gyermek felé végezte a szolgálatát. A Vasárnapi Iskola beindult.

Változott ettől valami? Döntsék el Önök. A gyermekek jellege drámai módon megváltozott. A közönséges, durva és javíthatatlan viselkedést felváltotta a felelősségtudat. A gyermekekben vágy ébredt a tanulásra.

Az egyik gyár tulajdonosa így számolt be erről az átalakulásról: „Véleményem szerint a változás akkor sem lett volna rendkívülbb, ha farkasok, vagy tigrisek változtak volna emberekké.” A bűncselekmények száma hirtelen lecsökkent. 1792-ig egyikőjük sem állt vádlottként bíróság előtt, pedig azelőtt mintegy 100 esetben is előfordult évente.

1788-ban John Wesley ezt írta egy barátjának: „Őszintén úgy gondolom, hogy ezek a vasárnapi iskolák a szeretet legnemesebb megnyilvánulásai Angliában Honfoglaló William óta.”

A vasárnapi iskola története meghatározó és csodálatos. Fennáll azonban annak a veszélye, hogy a gyülekezetek csupán annak múltbeli értékeit látják. A legtöbb pásztor és gyülekezeti vezető készségesen elismeri, hogy a vasárnapi iskola nemes és hasznos szolgálatot töltött be annak érdekében, hogy az embereket a gonoszságból a tanítvány-ságba vezesse. Több mint 200 éven keresztül a gyülekezetek úgy tekintettek a vasárnapi iskolára, mint a bibliai igazságok és alapelvek kommunikálásának egyetlen eszközére.

Ma azzal a kérdéssel nézünk szembe, hogy vajon mindez mennyire releváns napjaink kultúrájában. A Robert Raikes által felépített modell még most is hatékony eszköze lehet a gyülekezet

szolgálatának? Lehet, hogy csupán a múlt egy reliquiájáról van szó, amit szükségszerűen újabb és kreatívabb programok váltanak fel?

A vasárnapi iskola ma is működik. Ma is ez az egyik legnagyobb, leghatékonyabb gyülekezeti munka, amellyel embereket teszünk tanítványokká. Egy olyan szolgáltról van szó, amely a gyülekezeteink 94 százalékát felöleli, és mindenképpen a legerősebb missziós eszközünk. Társadalmunk és gyülekezeteink még sohasem voltak annyira rászorulva a vasárnapi iskolák nyújtotta szolgáltatokra, mint éppen manapság.

Erőteltjes kihívásokkal nézünk szembe. A vasárnapi iskolát is jelentősen érintették a társadalomban lezajló folyamatok, mint pl. az önkéntes munkások számának csökkenése, a gyülekezeti tagok egyre szorosabb időbeosztása, valamint az emberek közötti társadalmi érintkezések elsekélyesedése. Ehhez még hozzá kell tennünk azt is, hogy egyre inkább pogány, poszt-keresztény nemzetnek számítunk. Sajnos számos gyülekezetben a vasárnapi iskola is csírájában elhal. Mindez aggodalmat kell ébresszen minden pásztorban, aki komolyan hisz a tanítás fontosságában. Ezek azonban nem feltétlenül megoldhatatlan problémák. Megfelelő kreativitás, újítás, látás és imádság sokmindent helyrehozna.

Mielőtt a vasárnapi iskolát átengednénk a történelemkönyveknek, újra tudatára kell ébrednünk annak, amivel Isten megbízott bennünket. Úgy gondolom, eddig még semmit nem tudtunk kitalálni a vasárnapi iskola helyébe, ami hatékonyan képviselné mindazt, amit Robert Raikes kezdett el 1780-ban. A vasárnapi iskola még mindig képes arra, hogy huligánokból tanítványokat faragjon.

Wes Bartel

a Vasárnapi Iskola Munkacsoport országos vezetője (Springfield, Missouri, USA)